

katolički list

ZVONIK

GODINA: III

BROJ: 9 (23)

Subotica, rujan (septembar) 1996.

Cijena: 4,00 N. din

75 godina crkve na Bikovu

BESKRAJNA RADOST

ŽUPNIKA I VJERNIKA

SUŽIVOT

Suživot - često spominjana riječ proteklih ratnih godina. Za neke je "suživot" bila najogavnija riječ. Govorili su: "Nikad više zajedno!". Neki su vjerovali i nadali se da će suživot opet biti moguć, samo da završi ratno ludilo... Neki, čak i u ratnim okolnostima, nisu ni prestali "suživjeti" (živjeti zajedno)...

Što je to zapravo suživot? Suživot je zajedničko življenje različitih osoba - različitih po narodnoj pripadnosti, po vjeri, kulturi, jeziku, boji kože... Zajedničko življenje - u istoj državi, gradu, zgradi... Nije to život jednih pored drugih, nego život jednih s drugima, uz poštivanje...

U jeku rata, 1993. godine rekao sam na subotičkoj "Agori": "Čovjek si! Ali, znaj da je i onaj čovjek pored tebe čovjek kao i ti. I on ima potrebe kao i Ti. Ako Ti je drag tvoj jezik, tvoje "pismo", znaj da je i njemu drag njegov jezik i njegovo pismo. Kao što su tebi dragi običaji tvog naroda, i njemu su dragi običaji njegovog naroda. Kao što je tvoja vjera Tebi svetinja, tako je i njegova vjera njemu svetinja... I on želi biti sretan, kao i Ti. Pomozi mu da to ostvari. Bit će ljepše i Tebi i njemu. Čovjek si - a jesi li ljubav? Budi ljubav i bit ćeš čovjek kojeg će svi poštivati i cijeniti"...

To je za mene suživot. Kad bismo usvojili takva načela, mogli bismo živjeti zajedno svugdje i sa svima... Bez takvog suživota nema istinskog života. Bez takvog suživota nema sretnog i mirnog života!

Shvatili su to političari-državnici.

Petak, 23. kolovoz 1996. godine nije bio "crni petak", nego radosni petak za mnoge. Bio je to pet godina očekivani dan. U Beogradu je potpisan SPORAZUM O NORMALIZACIJI ODNOSA između Savezne Republike Jugoslavije i Republike Hrvatske. (Pridodajem ovdje i sporazum: Rugova - Milošević). Ne bih želio komentirati i tumačiti što zapravo znači ovaj sporazum za obje strane. Htio bih se na njega osvrnuti vjerničkim okom.

I za čitavo vrijeme rata ni Crkva, ni vjernici u cjelini nisu dovodili u sumnju mogućnost i potrebu suživota. Crkva je dizala i dizat će svoj glas samo kada se ne poštuju načela suživota, ali sam suživot nikad ne dovodi u sumnju.

Kršćanima je suživot zapovjeden. Isus nam je dao svoju novu zapovijed: "**Ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas, tako i vi ljubite jedni druge**" (usp. Iv 13,34). Ljubite jedni druge! Nitko ne smije biti isključen iz te ljubavi. Pa ni neprijatelj. Isus je izričit: "**Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite svojim mrziteljima, blagoslivljajte one koji vas proklinju, molite za one koji vas zlostavljaju**" (Lk 6,27-28). Ima "teških" ljudi na našem životnom putu. Za takve je sv. Pavao rekao da ih treba podnositi, ali ne bilo kako nego "u ljubavi" (usp. Ef 4,2).

Političari su shvatili da je suživot potreban i moguć. Samo da to shvate i pojedinci, pa se možemo nadati mirnijem, radosnijem i ljepšem životu - što svakako želimo i za što smo molili u svim crkvama tokom pet godina na koljenima pred Isusom prisutnim u Presvetom Oltarskom Sakramentu. Hvala Bogu, ako je ovaj sporazum plod i naših molitava.

Ovaj uvodnik posvećujem samo ovom događaju, koji je dovoljno velik. Mislim da nisam odstupio od temeljne koncepcije Lista. Ta zar nije uloga "Zvonika" javljati i radosne vijesti?! Ovo je jedna jako radosna za sve nas, u obje države! A ima u ovom broju "Zvonika" i mnoštvo drugih radosnih vijesti, kao i lijepih sadržaja koji potiču na suživot. Pa, izvolite!

Vaš urednik

STRAH NAŠ SVAGDANJI

Kako smo često zabrinuti. Što će biti sutra? Da li ću dobiti posao? Što je s mojim upisom u školu? Danas, kad haraju tolike bolesti, pitamo se i unaprijed strašimo: što ako se razbolim? I tako gomilamo strah na strah, te negativne misli koje nas polagano glodu i izjedaju... Zabrinutost na svim poljima našeg života fizičkog, materijalnog, duhovnog i umnog... Često se ponašamo kao učenici na moru za vrijeme oluje. Tonemo. Nemamo izlaza. Mučimo sebe i druge svojim brigama i strepnjama, a Isus stoji tu na "kormilu života", a mi ga ne primjećujemo. I zato nam s pravom može uputiti ukor koji je uputio Marti: "Marta, Marta, brineš se i uznemiruješ za mnogo, a samo jedno je potrebno...". Ili, riječi koje je uputio učenicima na uzburkanom moru: "Hrabro samo! Ja sam! Ne bojte se!" I ovako je učio Isus svoje učenike: "Ne budite zabrinuti za život svoj; što ćete jesti, što ćete piti; ni za tijelo svoje: u što ćete se obući... Zna Otac vaš nebeski da vam je sve to potrebno. Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati. Ne budite dakle zabrinuti za sutra..." (usp. Mt 6, 25-34).

Ti nikada nisi sam. On te poznaje. Imaj povjerenje u njega. I svu svoju brigu povjeri Gospodinu. Zato, nek nam prva briga bude "tražiti njegovo kraljevstvo" - tražiti zapravo Boga, život po njegovim zapovijedima, duhovne vrednote prije svega... Onda ćemo iskusiti istinitost Isusovih riječi: "sve će vam se ostalo nadodati!"

Dobro je to shvatio naš pjesnik Antun Branko Šimić kad je pjevao:

**"Ne pružaj miso u praznu daljinu
Uza te Bog je. Otvori sva čula.
Na tebe svjetlost s ljetnog neba pljušti
Bog oko tebe sjaj, treperi, miriše i šušti."**

U Božjoj blizini nema mjesta zabrinutosti, strahu, neurozi, depresiji, bezvoljnosti... Kad si u Božjoj blizini, sve ti je moguće...

S. Silvana Milan

Uređuje: **Andrija Kopilović**

23. nedjelja kroz godinu - 08.09. 1996.

Ez 33,7-9
Rim 13,8-10
Mt 18,15-20

CRKVA - MJESTO POMIRENJA

Krist je jedini Spasitelj čovjeka i jedino se po njemu postiže pomirenje s Bogom. Crkvu je osnovao zato da se po njoj i u njoj nastavi njegovo djelo pomirenja s Bogom i među ljudima. Stoga je Crkvi podarena božanska moć vezivanja i razrješivanja. No, Crkva je ujedno i prostor zajedništva u kojem se premošćuju sve razdijeljenosti. Crkva, po vlasti koju je primila, stvarno sakramentalno može razrješivati i zbog toga je zakon života unutar same Crkve, Zakon ljubavi.

Isus nas u ovom odlomku evanđelja najprije poučava tom Zakonu ljubavi i to putem pomirenja i praštanja. Isus nije za to da se istina prešuti, ali je više za to da se istina dokaže ljubavlju. Od nas s pravom zahtijeva poslušnost, ali tek kad smo učinili sav Zakon ljubavi. Istup iz Crkve je, dakako, moguć jer je čovjek unatoč svih poticaja ostao slobodan, ali taj istup nikako ne može biti radi pomanjkanja naše ljubavi prema grešniku i prekršitelju. Nadalje, Isus nam ovakovom logikom pomirenja i premošćivanja razdijeljenosti daje garant da ćemo primiti sve što god zaištemo u Njegovo ime - tako sjedinjeni. Drugim riječima, naša djela premošćivanja razdijeljenosti, prihvaćanja razlika i nestvaranja neprijateljstava i opsluživanja Zakona ljubavi omogućuje nam da pred Bogom, u Isusovo ime, po molitvi budemo "sve-mogući".

25. nedjelja kroz godinu - 22.09. 1996.

Iz 55,6-9
Fil 1,20c-24.27a
Mt 20,1-16a

PLAĆA ZA SVE ISTA

Ova prispodoba na prvi pogled djeluje sablazno. Mi, koji se mučno borimo za društvenu pravdu, ne shvaćamo prispodobu o vinogradu. Isus nas zbunjuje. Želi nam pokazati da u našim odnosima s Bogom ne vlada načelo: "Dajem, da mi daš". Bog nas poziva na rad, ali ne nagrađuje prema našim zaslugama - već nam daje nagradu koja nadilazi svako naše očekivanje: udioništvo u njegovoj vlastitoj sreći. Naime, svi ljudi, a napose kršteni, su njegova djeca. Okolnosti života često puta tako donose sudbinske poteze da je netko isključen - mimo svoje volje - od angažiranja u vinogradu Gospodnjem. Nije bez razloga navedena rečenica: "Nitko nas nije unajmio", ali je vrlo upečatljivo da su svi odmah pošli čim su shvatili da su pozvani i poslani u vinograd Gospodnji. Bog ne nagrađuje nečim, nego samim sobom. Stoga je udioništvo u njegovoj božanskoj naravi plaća svoj njegovoj djeci, koja je simbolički izražena u jednom denaru. Nema djelomičnoga promatranja Boga, niti djelomičnog uranjanja u njegovo otajstvo, ali je otvorena mogućnost, što upozorava i prispodoba, duhovne zavisti nad Božjom dobrotom. Ta zavist može biti tako opasna, da rezultira osudom: Uzmi svoje i idi! Međutim, naš je cilj biti i ostati s Njim. Prispodoba je, dakle, nadgradnja našega poimanja o spasenju, koje ne može biti izraženo materijalnim kategorijama, kako u zaslugama, tako i u nagradi, nego uvijek i svagdje imati u svijesti da je spasenje milosna kategorija, koja se maglovito naslućuje snagom vjere.

24. nedjelja kroz godinu
- 15.09. 1996.

Sir 27,30-28,7
Rim 14,7-9
Mt 18,21-35

ZA KRŠĆANINA JE PRAŠTANJE ZAKON

Već treću nedjelju razmišljamo Isusovu nauku o razrješivanju grijeha i o oslobođenju od grijeha. Od darivanja prvenstva Petru pa do crkvenog zajedništva Isus nas vodi logički k duhovnim visinama, koje nas približavaju neizrecivoj Božjoj osobini: milosrđu i praštanju. Dok se prošle nedjelje činilo da nam evanđelje dopušta nekoga isključiti iz zajednice (ne zaboravimo da se zapravo svatko sam isključuje - mi ga nemamo pravo isključiti), u ovom odlomku Isus zahtjevno ide dalje i posve jasno naređuje opraštanje i to nebrojeno puta, jer je opraštanje daleko kvalitetnija duhovnost kršćanina od bratske opomene, a pogotovo od kažnjavanja. Da bi to protumačio, na Pejrov upit odgovara čak prispodobom o nepravednom dužniku, koja je biser Matejeva evanđelja. Vrlo su dramatske završne pouke ove prispodobe, kojima Isus kategorije naših "ljudskih dugovanja" uspoređuje s kategorijama našega "duga prema Bogu", s jasnim zaključkom: kako mi budemo sudili po našim ljudskim kategorijama, tako će suditi i nama Otac nebeski svojim božanskim kategorijama. To znači: ako ja stisnem svoje srce isprikom da sam čovjek i kažem da ne mogu oprostiti, time dajem pravo Bogu da makar on koji može oprostiti ne oprost, jer ja nisam učinio svoje srce sposobnim na žrtvu i pregaranje u opraštanju bratu. Dapače, Isus zahtijeva da to praštanje ne bude formalno, nego da bude od srca, jer Bog će suditi po svom srcu naše srce, a ne tek puko vanjsko ponašanje.

26. nedjelja kroz godinu
- 29.09. 1996.

Ez 18,25-28
Fil 2,1-11
Mt 21,28-32

PRAVIČNOST

Gospodin ne ljubi one koji su sigurni u sebe te preziru druge prosuđujući ih s vlastita stajališta. Često puta se i među vrlo povlaštenim kršćanima osjeća napast takve prosudbe. Oslanjajući se na svoju revnost, tako postaju sigurni u svoje spasenje da svojom mjerom "Bogu dovode ili odvođe pojedine ljude". Jedna od najpoddlijih đavolskih napasti zbilja pobožnim dušama je neprimjetna bolest uspoređivanja i prosudbe drugih vlastitim mjerilima. Bog, koji jedini poznaje čovjekovo srce, kadar je katkada i u grešniku i u čovjeku, koji je ponižen vlastitim postupcima naći više prijemljivosti i otvorenosti njegovoj riječi, pa i milosti nego kod onih koji samouvjereni sebe smatraju pravednicima. Crkveni oci, ne bez razloga, često raspravljaju o temi koja je u crkvenim zajednicama stalno prisutna: o logici Božjeg odnosa prema grešniku. Bog, koji jedino može vrednovati svačiju prošlost, sadašnjost i budućnost, može i u grešniku i u onom koji pred našim očima "čini nepravdu" naći opravdanje da mu i ponudi i daruje spasenje, ako je naišao na srce koje je drugačije, tj. ponizno - makar i grešno, od onog srca koje je pravedno, ali oholo. Isus je u prispodobi današnjeg evanđelja "pravednicima" svoga vremena vrlo jasno dao do znanja da su ih pretekli u ekonomiji spasenja čak i javni grešnici, kao što su carinici i bludnice. Očito je da Isus ne opravdava grijeh, ali nas poučava o ekonomiji spasenja, a to je milosna moć prihvaćanja, opraštanja i obraćenja.

Razgovor s novim kotorskim biskupom MONS. ILIJOM JANJIĆEM

I URIJEME I PROSTOR NUKAJU NAS NA DUH EKUMENIZMA

Urednik "Zvonika" Andrija Anišić i kotorski biskup Ilija Janjić

Novinar, ni kad je na odmoru, ne miruje. S nekim svojim suradnicima boravio sam ovog ljeta desetak dana na otoku sv. Jurja u Boki Kotorskoj. Jedan dan iskoristili smo za šetnju drevnim Kotorom i posjetili novog kotorskog biskupa mons. Iliju Janjića. Tom prigodom zamolili smo ga za razgovor. I eto, taj razgovor objavljujemo.

● Početak biskupske službe u sjeni zločina

ZVONIK: Preuzvišeni, svoju ste biskupsku službu započeli, tako reći, u sjeni zločina koji se zbio u Vašem biskupskom domu. Kako ste proživjeli smrt svog predšasnika?

BISKUP: Intervju ste započeli sa zločinom koji je odjeknuo čitavim svijetom. Zaista je to bilo divljaštvo koje je za svaku osudu. Vi ste o tom događaju već obavijestili svoje čitateljstvo, pa ne bih želio tu "erupciju" zla posebno komentirati. Zločin nema opravdanja, pa tako nema nikakvog opravdanja gnusna okrutnost koja je izražena kod nasilne smrti umirovljenog biskupa kotorskog mons. Ivo Gugića. Davljenje užetom je umorstvo koje je samo po sebi čistilište. Stoga neka mu Gospodin bude milosrdan, a čistilišne muke koje je proživio neka mu otvore rajska vrata za onaj vječni život...

● Mons. Ivo Gugić - dobričina; volio je katehizirati mlade; simpatičan u društvu; čovjek ekumenizma i tolerancije

ZVONIK: Kako biste u najkraćim crtama opisali lik pokojnog biskupa?

BISKUP: Pokojni mons. Ivo Gugić je ugledao svjetlo dana u Veloj Luci na otoku Korčuli 1920. godine. Kad je imao dvije godine, roditelji su se preselili u Dubrovnik, gdje je proveo svoju mladost. Rado se odazvao svećeničkom pozivu i pri kraju II. svjetskog rata, točnije 13.08. 1944. godine zaređen je za svećenika, a istog datuma i istog mjeseca 1961. godine zaređen je za biskupa. Kao pomoćni biskup ostao je u Dubrovniku do 1967. godine. Tada je premješten za pomoćnog biskupa tadašnje splitsko-makarske biskupije (Split je uzdignut na rang nadbiskupije 1969.). Na blagdan sv. Tripuna 1983. mons. Ivo Gugić postaje rezidencijalni biskup starodrevne Kotorске biskupije.

Mons. Ivo Gugić je volio katehizirati mlade u čemu se "dokazao" još u Dubrovniku

- znalački je rješavao njihove probleme. Pokojnik je bio dobar čovjek, čak bi se mogao nadodati i onaj epitet - dobričina. Bio je simpatičan u društvu. U prilikama Boke, bio je čovjek ekumenizma, tolerantan prema svakoj osobi. Sve ostale kvalitete su pridržane Gospodnjem znanju.

- BOKA ZAJEDNICA SVETACA
- Ekološka čistoća - kulturna čistoća - čistoća savjesti
- 10.000 vjernika, 18 svećenika, 2 redovnika, 36 redovnica, 20 župa, 8 kapelanija

ZVONIK: Novi ste biskup drevne Kotorске biskupije. Molim Vas, predstavite našim čitateljima svoju biskupiju: koliko imate vjernika, svećenika, redovnika, redovnica, župa...)

BISKUP: Kotorška biskupija je simpatična po svom geografskom položaju. "Uklještila se" u fjord izuzetno lijepog zaljeva Boke Kotorске, a proteže se sve do župe Sušanj, koja graniči s Barom. Kotorška biskupija je simpatična i po svom kulturnom zdanju. U svijetu se rijetko može naći takva "kulturna zbijenost", a vrhunac te kulturne ljepote je u "srecu Boke" na "nasutom" otoku Gospe od Škrpjela, gdje se nalazi prirodni otočić sv. Jurja, koji je dan Subotičkoj biskupiji na raspolaganje za odmor svećenika, bogoslova i sjemeništara, pa i vjernika.

Kotorška biskupija je simpatična i po "odljevu" svetosti. Poznati su MILJENICI BOKE: Sv. Leopold, bl. Gracija i bl. Ozana. Ovi MILJENICI su učinili Boku "ZAJEDNICE SVETACA".

Svjesni smo da su sve ove nabrojene simpatičnosti Kotorске biskupije kao naše "specifično" perje, ali naglašavam da to ne smije biti samo perje za kićenje. Da bi to bilo perje i za nas, potrebno je puno i sadašnjeg vlastitog ulaganja, a zalaganje se može odnositi i na ljepotu prirode i na kulturna zdanja i na svetost. Stoga je na nama da sprečavamo devastaciju prirode (ekološka čistoća), devastaciju kulturnih zdanja (kulturna čistoća) i devastaciju svetosti (čistoću savjesti).

Kotorška biskupija ima oko deset tisuća vjernika "na papiru". Koliko ima istinskih, uvjerenih - to Bog zna. Imamo 18 svećenika, 2 redovnika, 36 redovnica, 20 župa s 8 kapelanija.

Duhovno polje rada je prostrano i "obojeno" je težinom izmiješanosti ideologija i vjera. Na nama je da budemo otvoreni prema svima i da dijalogiziramo sa svakim čovjekom.

BITI S VJERNICIMA - BITI OTVOREN PREMA SVAKOM ČOVJEKU

- Posjećivati bolesne
- Obiteljski pastoral
- Perspektiva naše biskupije je u Božjim rukama

ZVONIK: Od novog biskupa svi očekuju neku novinu, neki novi zahvat. Na što ste Vi u svojoj biskupskoj službi stavili naglasak? Kakva je perspektiva Vaše biskupije?

BISKUP: Kako je naša biskupija mala i prostorno i po vjernicima, želio bih da nijedan vjernik ne osjeti da je zapostavljen. Stoga imam namjeru (koliko to bude moguće) obilaziti župe ne samo kad su blagdani, nego biti prisutan s njima i običnom nedjeljom, dapače i običnim danima. Posjetio bih najprije bolesne, a onda bih se dao na obiteljski pastoral.

Želim biti otvoren prema svakom čovjeku dobre volje. Ipak, perspektiva ove (kao i svake druge) biskupije je u Božjim rukama. Sadašnja generacija mora učiniti sve da ona opstane.

- Miljenici Boke: Gospa od Škrpjela, sv. Leopold Mandić, bl. Gracija, bl. Ozana, Službenica Božja Ana-Marija Marović

ZVONIK: Bili ste župnik u rodnom gradu sv. Leopolda Mandića. Boka-kotorški zaljev nazivaju zaljevom svetaca. Tu je i milosni lik Gospe od Škrpjela. Ima li odraza dah doma-

ćih blaženika i svetaca na duhovnost ovdašnjih vjernika? Kako stoje kauze za proglašenje svetima bl. Ozane i bl. Gracije? Kanite li na tom području učiniti neke korake?

BISKUP: Da, bio sam župnik u rodnom mjestu sv. Leopolda - u Herceg Novom, ali prije Herceg Novog bio sam župnik i na Muo kod Kotora, gdje se rodio bl. Gracija, koji nije toliko poznat izvan Boke. A, evo sada se nalazim u Kotoru, gdje je živjela i svoju svetost "utkala" bl. Ozana. Providnost je tako htjela da budem u svim spomenutim mjestima naših MILJENIKA duhovnosti. Stoga nije slučajno da sam te MILJENIKE BOKE - uz Gospu od Škrpjela - stavio i u svoj biskupski grb. Pitate - kakav odraz ima dah domaćih BLAŽENIKA na duhovnost sadašnjih vjernika? Eto, uza svu prisutnost Marijina lika na otoku Gospe od Škrpjela i prisutnost BLAŽENIKA, ne bi se moglo reći da sve cvjeta na vjerskom polju. Čovjek je zanimljiva "mašinerija" sa svojom slobodnom voljom, pa uza sve datosti Božje prisutnost može ostati "otok" za sebe. No, s tom konstatacijom nisam kazao da vjernici Boke ne vole svoju Gospu i svoje BLAŽENIKE.

Kanonizacija bl. Gracije i bl. Ozane je neizvjesna u skoroj budućnosti. Na meni je kao Pastiru ove lokalne Crkve da što više širim njihov kult izvan Boke. Moram reći jednu novost: izvjesno je da će Boka za par godina dobiti još jednu blaženicu, sada Službenicu Božju ANU-MARIJU MAROVIĆ, koja je rođena u Dobroti blizu Kotora, a svoj život provela je u Veneciji spasavajući izgubljene djevojke.

- Crkva je uvijek bila uz one koji više pate
- Više uvažavati jedni druge

ZVONIK: Katolička Crkva u Jugoslaviji - radosti i nade, žalosti i tjeskobe...

BISKUP: Katolička crkva je univerzalna, pa toj univerzalnosti pripada i Katolička crkva u Jugoslaviji, koja je raznolika po nacionalnom sastavu. Tako njoj pripadaju i Hrvati i Mađari i Albanci i toliki drugi koji žive u Jugoslaviji kao što su Slovenci, Srbi, Crnogorci, Nijemci, Slovaci itd. U Katoličkoj crkvi nema privilegija za određene narode, osim što je Crkva uvijek bila uz one koji više pate, trpe, kojima se ljudska prava gaze, koji se ponižavaju, kojima se neda mira ni na vlastitom ognjištu. Ta univerzalnost je i radost i nada za budućnost Katoličke crkve. A žalost i tjeskoba je po mom mišljenju što tu istu univerzalnu Crkvu mnogi krivo interpretiraju i stavljaju je u "koš" politike, u "koš" skučenosti ili čak u "koš" satanizma.

Još uvijek se nekima diže kosa na glavi kad se spomene riječ katolik, papa, Vatikan, pa i mediji su tome nakloni. Sve je to znak da se ne poznajemo i to je ujedno znak da nismo dovoljno Božji, da smo proizvođači zla, a ne dobra. Stoga je vrijeme da se u pozitivnom smislu okrenemo jedni drugima i da jedni druge više uvažavamo.

- Nismo krivi za razjedinjenost, ali sudjelujemo u krivici kad se još više udaljavamo jedni od drugih.
- Sveta dužnost: ostvarivati Kristovu želju: "Da svi budu jedno!"

ZVONIK: Vaše biskupsko geslo je "Unio vincit". Na što ste mislili kad ste odabrali ovo geslo?

BISKUP: Misao iz prethodnog odgovora može se samo nastaviti i tako konstatirati radi čega sam stavio biskupsko geslo "UNIO VINCIT". Boka je "utopljena" u različitost i miješanost i stoga je itekako aktualna Kristova molitva za jedinstvo. Krist je sa zebnjom izgovarao riječi: "Oče, da svi budu jedno"... Krist je u svom sveznanju znao da će doći vrijeme raskola, da će isplivati na površinu ljudskost Njegove Crkve.

Svjesni smo da mi nismo krivi što su naši očevi navukli maglu na povijest Crkve, ali smo svjesni i toga da ćemo sudjelovati u toj krivici ako se oglušimo Kristovoj molitvi za jedinstvo, a pogotovo ćemo sudjelovati u krivici ako se međusobno još više udaljavamo. Duh pravog ekumenizma razvijao je i sam sv. Leopold, kojega je duboko boljela razjedinjenost Crkava. I vrijeme i prostor nukaju nas na duh ekumenizma. Na nama je sveta dužnost da pomalo ostvarujemo Kristovu želju: da svi budu jedno. Stoga je i moj vapaj u biskupskom geslu: Unio vincit (jedinstvo pobjeđuje).

- Cijela Kotorska biskupija turističko područje
- Očekujemo hodočasnike našim blaženicima i Gospi od Škrpjela
- Današnji turisti s odmora odlaze prazniji: praznog džepa i prazniji u svom moralu i čovječnosti

ZVONIK: Vaša biskupija je u cijelosti turističko područje. Sto ona nudi turistima u duhovnom smislu?

BISKUP: Da, naša biskupija je skoro u cijelosti turističko područje. No, ovih zadnjih godina nešto "škripi" što se tiče turizma. Kao da je nastupila primjetljiva devalvacija snalažljivosti. Osjetila se i višegodišnja blokada s "protokom" ljudi i stvari. Svijet je zatvorio svoje "špine" prema ovom lijepom kraju, a kao i da su sami turisti, dakako "domaći", zaboravili tražiti pravi odmor, pa umjesto da se fizički, psihički i duhovno odmore, oni se vraćaju svojem domu još umorniji. Svi trče da nešto "ušicare", a sami ne znaju da tako postaju još siromašniji. Osim praznijeg džepa turista postaje prazniji i u svom moralu i svojoj čovječnosti.

Što učiniti? Problem je: Ne tražiti izlaz iz problema. Nadam se boljim vremenima kada će biti veći i

priliv hodočasnika u mjesta naših Blaženika i onom srcu Boke, otoku Gospe od Škrpjela.

Čitatelj "ZVONIKA" od početka

- Bog Vas poživio, a sjeme koje "sijete" umnožilo se stotruko

ZVONIK: I na koncu, neizostavno pitanje: Kakvi su Vaši utisci o našem Listu? Pratite ga praktički od početka. Što u njemu ocjenjujete dobrim, a što biste nam kao Pastir preporučili da bismo još više koristili našim čitateljima?

BISKUP: Doista sam Vaš čitatelj od početka. Vaš trud je za svaku pohvalu. Vidi se da ste Vi i Vaši suradnici u svoj redovni posao dali čitavog SEBE i u ovom specifičnom - oskudnom medijskom polju. Sve to činite za dobro drugih.

Što drugo preporučiti nego da se još više obogatite novim suradnicima...

Bog Vas poživio, a sjeme koje "sijete" umnožilo se stotruko!!!

Vaš čitatelj, novi biskup kotorski

Ilija Janjić

Razgovarali:

Andrija Anišić,
Ervin i Katarina Čeliković

Gospa od Škrpjela - rad od drveta oko 1452. g.

Proslava JUBILEJA - 75. obljetnice crkve na Bikovu

BESKRAJNA RADOST ŽUPNIKA I VJERNIKA

Kišovito nedjeljno jutro nije smetalo vjernicima bikovačke župe da se u velikom broju okupe na veličanstveno slavlje 75. rođendana svoje crkve "nabijanice".

U 10 sati iz župnog dvora krenula je svečana procesija s djecom i mladima u bunjevačkim narodnim nošnjama, s članovima Pastoralnog vijeća župe, s uglednim gostima među kojima su bili g. Aleksandar Skenderović, savjetnik za pravne poslove Ureda Republike Hrvatske u Beogradu, g. Ilija Šujica, dopredsjednik Skupštine općine Subotica, g. Bela Tonković, predsjednik DSHV, g. Ivan Crnjaković, predsjednik Mjesne zajednice Bikovo, g. Zvonimir Peić, direktor PEŠČARE Aleksandrovo-Bikovo, dr Marko Sente i dr Ruža Sente, g. Grgo Tikvicki, veterinar, g. Milivoj Mijatov, starešina Srpske pravoslavne crkve Svetog vaznesenja Gospodnjeg u Subotici, slijedili su svećenici te subotički biskup mons. Ivan Péntzes, koji je predvodio ovo jubilaro slavlje.

Za moju sreću i brazde već znadu

Kod križa pred ulazom u crkvu prisutnima se obratio župnik vlč. Julije Bašić:

"Ne mogu, a da na ovaj radosni dan ne započnem svoj povijesni govor riječima sina naših bačkih ravni, riječima sina bunjevačke Nane - duboko ukorijenjenom na stablu Božjeg naroda kojemu krošnju ukrašavaju ove hrvatske grane. Taj vrli sin jest pjesnik - Božji svećenik, Aleksa Kokić. On u jednoj svojoj pjesmi pjeva:

'Uzdrhtalo srce mi mlado,
zasjale živo su oči,
dušom se razlila mojom
beskrajna sreća i radost...' , a u jednoj drugoj:
'Za moju sreću i brazde već znadu'.

Da, mirne duše mogu danas s Aleksom reći: 'za moju sreću i brazde već znadu', jer danas crkva koja mi je povjerena slavi svoju 75. obljetnicu gradnje i postojanja na ovim prostorima 'sred zelenih njiva'."

Zgrada za privremeno bogoslužje

Župnik je zatim pročitao povijesni dokumenat kojim je odlučeno da se gradi crkva na Bikovu:

"SENAT KRALJEVSKOG SLOBODNOG GRADA SUBOTICE

Broj: 9334/1921.

Predmet: Gradnja jedne zgrade za privremeno bogoslužje pokraj stare bikovačke škole na zemljištu Bele Malagurskog.

Odluka: Saslušavši mnjenje inž. ureda gradski senat podjeljuje dozvolu za gradnju zatražene zgrade. Vlasnik gradnje dužan je prijaviti inž. uredu konac posla. O ovoj se odluci izveštava župnik Lajčo Budanović i Inžinjerski ured.

Zaključeno na sednici senata, Subotica dne 21. maja 1921".

Župnik je zatim predstavio samu zgradu crkve: "Zgrada, nabijena od zemlje, kao i svi okolni salaši na čelu sa župnim uredom. Izvana vrlo jednostavna kao i njezina nebeska zaštitnica Nazaretska Djevica Marija na nebo uznesena, a u duši Najljepša među ženama... Mislim da ništa previše neću reći, ako kao "sinak Subotice grada", s ponosom jednog Bunjevca-Hrvata o njoj ustvrdim samo sljedeće: Interijer ove po vanjštini vrlo jednostavne salašarske, nabijene crkvice, predstavlja primjer unikatne ambijentalne umjetnosti Hrvata-Bunjevaca, na ovim našim bačkim prostorima".

Spomen vjernih mrtvih: da njih nije bilo, ne bi bilo ni ove crkve

Župnik Julije je zatim sve prisutne pozvao na molitvu za vjerne mrtve, jer kako reče "da njih nije bilo i njihove dobre volje, ne bi bilo danas crkve ovdje, a ni nas na ovom mjestu, na ovaj svečani dan". Ovaj spomen mrtvih obavljen je pred križem ispred crkve, budući da Bikovo nema svoga groblja.

Svako srce župe ove, kliče danas: BOGU HVALA!

Slijedila je svečana zahvalna sv. misa koju je predvodio naš biskup Ivan Péntzes. On je u svojoj propovijedi protumačio smisao slavljenja jubileja, stavljajući naglasak na pomirenje i opraštanje, kao jedan od temeljnih uvjeta za napredak zajednice.

U koncelecijaciji s biskupom bili su župnik Julije Bašić, te o. Ivan Holetić, dr. Marin Šemudvarc, mons. Ferenc Berenyi, Andrija Anišić, Lazar Novaković i Slavko Večerin. (Kasnije se slavlju pridružilo još desetak svećenika, koji zbog nedjeljnih obaveza u svojim župama nisu mogli prije stići). Nazočne su bile i tri časne sestre.

G. Biskupa i sve prisutne svećenike, goste i vjernike pozdravnom recitacijom oduševljeno, pozdravila je Margica Vojnić Tunić.

Ta recitacija je očitovala osjećaje i raspoloženje sudionika ovog jubileja i stoga je prenosimo u cijelosti.

Premalena je bila bikovačka crkvice za sve one koji su tog dana došli Bogu zahvaliti i slaviti ovaj jubilej, zato su mnogi morali svetu misu pratiti ispred crkve.

Pod svetom misom je pjevao mali župski zbor, glasno i oduševljeno, pod ravnanjem gospodice Nade Pipan, orguljašice i domaćice, koja - iako na štakama - predano i radosno radi već godinama u ovoj župi.

Mali župski zbor uz pratnju orguljašice g-dice Nade Pipan

Poslije svete mise u dvorištu župe domaćini su "pod šatrom" priredili svečani ručak za sve navedene goste, za članove Pastoralnog vijeća, te za najbližu rodbinu župnikovu. Za vrijeme ručka gotovo svi ugledni gosti čestitali su župniku i njegovim vjernicima ovaj značajan jubilej, a mali dječji zbor ručak je protkao pjesmom.

Valja na kraju spomenuti da su se Bikovačani za svoj jubilej pripremili trodnevnom duhovnom obnovom koju je predvodio, vrlo uspješno, somborski župnik i dekan, preč. g. Josip Pekanović.

Završavam ovaj izvještaj o ovom lijepom slavlju jednim dijelom župnikove zdravice: "Ne činiti dobro znači dati prostor zlu u samom sebi i u svijetu oko sebe. Ne postoji neutralna zona. Postoji samo svjetlo ili tama. Slijedimo li Isusa i Mariju, tada koračamo od svjetla k svjetlu i nosimo u sebi i drugima istinsku radost".

Poželimo župniku i vjernicima bikovačke župe takav put u narednom periodu povijesti njihove crkve i njihove župe.

Andrija Anišić

Biskup prima jagnje - živi prinosni dar

Pjesma posvećena jubileju crkve na Bikovu

*Svako srce župe ove,
kliče danas: Bogu hvala,
za te - o, crkvice naša mala!
Što stojiš među nama:
izvana oronula gotovo cijela,
a iznutra sva čista i lijepa,
što prkosiš vjetru, oluji i noći
već punih sedamdesetpet ljeta.*

*Prvi put ovdje
dušu je našu poljubio Krist,
ovdje smo ljiljan na svetom krštenju
primili čist...*

*U tebi uvijek smo utjehu našli,
kad su nam životi smrvljeni bili.
U tebi smo naučili:
ljubi Boga, svakog čovjeka -
kao brata svoga -
I kraj naš cijeli.*

*Tebe su, crkvice naša malena,
od zemlje nabili i podigli;
u tebi se molili:
naši predi - djedovi i očevi - najdraži i mili.*

*Grlim tvoj oltar,
uočljiv - kao snop žita,
što čuvaš u sebi, na kojem Isus
svaki dan se prikazuje,
kao naša najveća nada
i zove da dođemo k njemu - uvijek,
kad nam je srce prepuno jada.*

*O, crkvice naša:
ostani ovdje i nadalje radost, simbol i dar
zemlje ove i ovih salaša.
Ostani snaga u vihoru i oluji
jer te svako bikovačko srce
beskrajno ljubi!*

*A mi ti za uzvrat obećajemo:
s vjerom u svevišnjeg Boga
bit ćemo čvrsti u patnji svagdanjeg života;
i borit se hrabro:
za krst časni i slobodu zlatnu
ko vjerni sinci svoga naroda.*

*Biskupe Ivane!
Duhovni naš oče mili,
prilika je sada sveta
da Vas zamolim,*

*započnite žrtvu ovu,
kao zajedničku nam zahvalu -
svemogućem Bogu -
na primljenim millostima
u ovoj Marijinoj crkvi,
kroz sedamdesetpet punih ljeta.*

*A Vas ljubav Božja neka prati.
Ljubav Božja nek Vam plati
svaki trud i svaku muku
darovanu našem župniku i nama:
Vašem vjernom puku!*

*U ime svih Vam kličem:
Iskreno hvala!
A svemogući Bog Vas -
na čelu Subotičke biskupije -
zadrži još dugo, dugo čila i zdrava!
I za svoju stotu obljetnicu Vas
- skupa s nama -
opet ugostila, ova župa mala;
a ja dotle sretno se udala,
i onda Vas srdačno pozdravila
moja djeca draga!"
Živio nam, naš oče biskupe Ivane,
Sretno i blagoslovljeno! Hvala!*

Uređuje: Andrija Kopilović

KNJIGE O MAKABEJCIMA

(Preuzeto iz *Jeruzalemske Biblije, KS, Zagreb 1994., str. 563-564*)

Dvije knjige o Makabejcima nisu pripadale židovskom svetopisamskom kanonu, ali ih je kršćanska Crkva priznala kao nadahnute (deuterokanonske). Odnose se na povijest borbi što su ih Izraelci vodili protiv seleukidskih vladara radi postizanja vjerske i političke slobode svoga naroda. Naslov dolazi od nadimka "Makabej" kojim je prozvan glavni junak ove pripovijesti (1 Mak 2,4), a koji je kasnije protegnut na svu njegovu braću.

Prva Knjiga o Makabejcima - religiozni prikaz povijesti

Prva knjiga o Makabejcima u uvodu (1-2) predstavlja dvije protivničke strane: osvajača helenizam, koji nalazi pristalica i među Židovima, i otpor nacionalne svijesti, koja je prijanjala uz Zakon i Hram: s jedne strane Antioh Epifan koji oskvrnjuje Hram i podjaruje progonstvo, a s druge strane Matatija koji poziva na sveti rat. Središnji dio knjige dijeli se na tri dijela, posvećena podvizima trojice Matatijinih sinova, koji jedan za drugim preuzimaju vodstvo otpora. Juda Makabej (166-160. pr. Kr.) (3,1-22) odnosi čitavu pobjedu nad Antiohovim vojskovođama, čisti Hram i postiže da Židovi mogu živjeti po svojim običajima. Pod Demetrijem I. pravio mu je smetnje veliki svećenik Alkim, ali on ipak nastavlja postizati vojne uspjehe; Nikanor, koji je htio porušiti Hram, pobijeđen je i ubijen. Da učvrsti postignuto stanje, Juda traži savezništvo s Rimljanima. Pogiba na bojnopolju. Naslijedio ga je brat Jonatan (160-142) (9,23-12,53). Političke spletke tada prevladavaju nad ratnim djelovanjem. Jonatan se izvrsno koristi suparništva oko sirijskog prijestolja; velikim svećenikom imenovao ga je Aleksandar Balas, priznao ga je Demetrije II., a potvrdio Antioh VI. Pokušava sklopiti savez s Rimljanima i Spartancima. Područje podloženo njegovu nadzoru pove-

ćava se, unutarnji mir izgleda osiguran kad Jonatan pada u ruke Trifuna, koji ga daje pogubiti kao i mladog Antioha VI. Njegov brat Šimun (142-134) (13,1-16,24) podupire Demetrija II. koji preuzima vlast, a Demetrije II., a zatim i Antioh VII., priznaju Šimuna velikim svećenikom, židovskim upraviteljem i etnarhom. Tako je postignuta politička neovisnost. Jedan narodni dekret potvrđuje Šimunu te naslove. Obnovljen je savez s Rimljanima. Nastalo je razdoblje mira i blagostanja. No, Antioh VII. okreće se ponovno protiv Židova i njegov zet, koji je vjerovao da je u milosti kod vladara, ubija Šimuna i dva njegova sina.

Kazivanje, dakle, obuhvaća četrdeset godina, od stupanja na vlast Antioha Epifana (175.) do Šimunove smrti i početka vladavine Ivana Hirkana (134. pr. Kr.). Knjiga je napisana na hebrejskom, ali je sačuvana samo u jednom grčkom prijevodu. Pisac je neki palestinski Židov, koji je sastavio svoje djelo poslije 134. godine, ali prije no što je Pompej zauzeo Jeruzalem (63. pr. Kr.). Posljednji reci knjige (16,23-24) upućuju da je pisana najranije potkraj vladanja Ivana Hirkana, vjerojatno malo nakon njegove smrti, oko 100. pr. Kr. Radi se o dragocjenom dokumentu za povijest tog vremena, uz uvjet da se vodi računa o književnoj vrsti, koja se povodi za starim izraelskim ljetopisima, i o nakama pisca.

Jer, premda se upušta u potanko pripovijedanje ratnih zbivanja i političkih podvala, pisac želi dati religiozni prikaz povijesti. On nevolje svoga naroda promatra kao kaznu za grijeh, a Božjoj pomoći pripisuje uspjeh njegovih junaka. To je Židov pun revnosti za svoju vjeru, koji je dobro shvatio da je ta vjera залог u borbi između poganskog utjecaja i običaja otaca. On je, dakle, odlučan protivnik helenizacije i pun je divljenja prema junacima koji su se borili za Zakon i Hram i koji su pribavili narodu najprije vjersku slobodu, a onda i nacionalnu nezavisnost. On je ljetopisac borbe u kojoj je spašeno židovstvo, nosilac Objave.

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

• Vjeran i sretan član Crkve

Sretna je ribica bunjevačka duša ako se drži Petrove lađe. Isusa sramoti ako iz te lađe izide. Kad je Isus obećao Petru da će loviti ljude, zapravo je htio reći da se svaki dade u mrežu uhvatiti ako se želi spasiti. Spas duše se ne nalazi u uzburkanom moru ovoga svijeta nego u Petrovoj, odnosno Isusovoj lađi. U njoj se ribe hrane najsladim kruhom, Isusovim tijelom. Kad bi mala ribica imala pameti, dala bi se u mrežu uhvatiti i u sigurnoj lađi boraviti kako ne bi u moru ostala i od morskih zvijeri bila progutana. Morska je neman svako nevaljano društvo koje odvodi od vjere ili potiče na napuštanje vjere.

• Teško duši kada postane stan strastima

Teško stanovnicima čija je kuća zapaljena ali još teže duši koja je stan Božji kada postane žrtva strasti.

Za Isusom ne može hodati tko neće veliki kamen sebičnosti sa sebe stresti.

Mali crv pokvari lijepu rumenu jabuku, a mala strast kvari srce iako Bog želi naše srce posjedovati. Nemoguće je sa crvljivim srcem Boga voljeti.

• Gospin škapular kao pomoć u borbi sa strastima i s tijelom

Tko u ratu posjeduje oružje, izlaže život smrtnoj opasnosti. Mi smo u stalnom duhovnom ratu jer duša i tijelo međusobno vode rat. U tome ratu neće stradati tko bude škapularsku Gospu štovao. Toga će Majka od propasti duše i pakla sačuvati.

Karmelskim škapularom Majka nam Božja srce pokriva i svog Sinka u nama brani i miluje.

Priredio: Ante Stantić

Uređuje: Stjepan Beretić

4. rujna

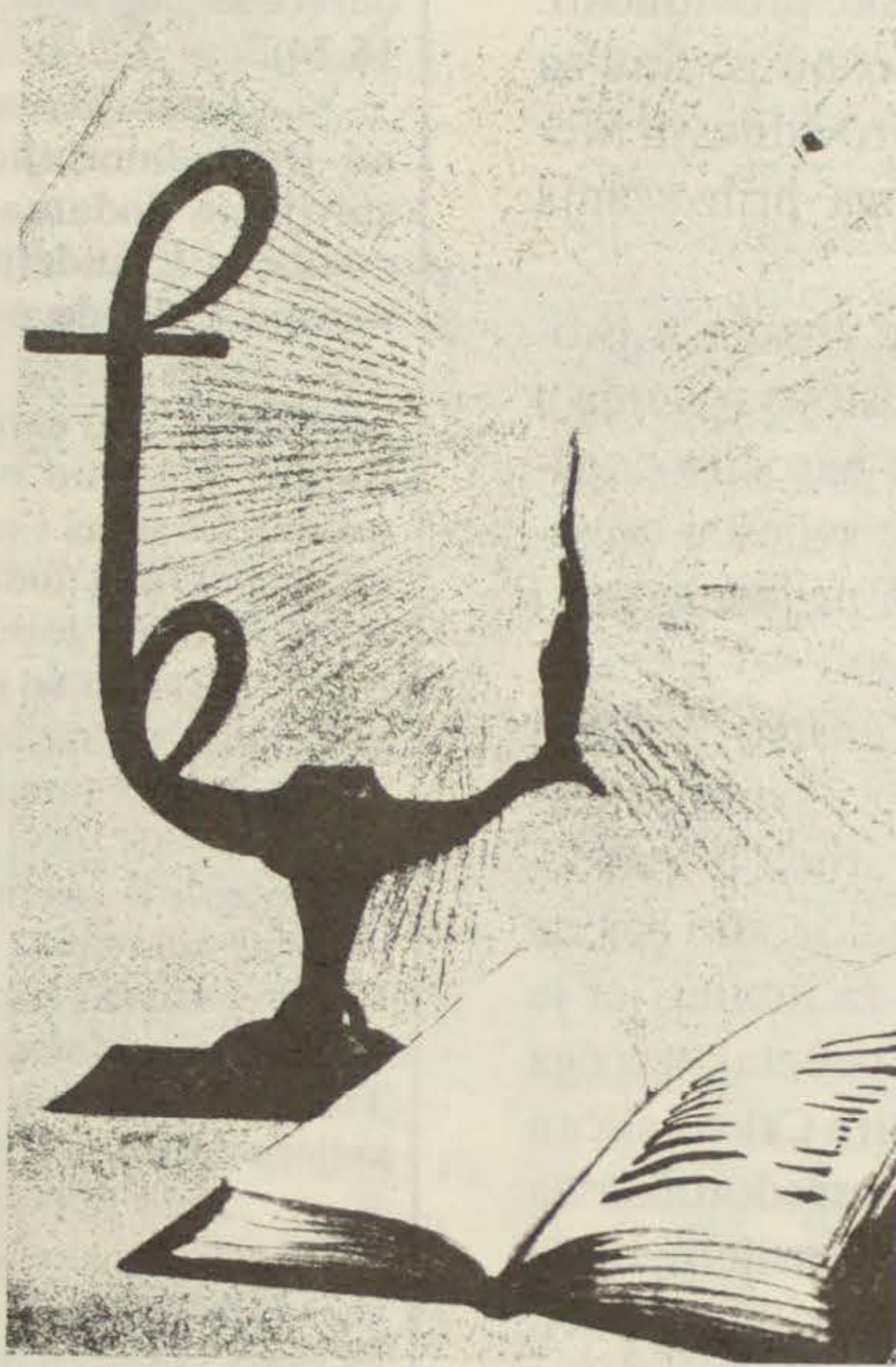
SVETA ROZALIJA

(* oko 1130. + 4. RUJNA 1160.)

* svetica kraljevske krvi * svetica s krunom od bijelih ruža * djevica koju krune anđeli * djevica velike pokore *
 * o njoj svjedoči samo kamen i legende * ljubavi radi odbila proscje * ljubavi radi iz kuće pobjegla *
 * Rozalijina spilja nadahnula jednog, a haljina drugog pjesnika *
 * Rozalijinu slavu pronijeli slikari * grob našla u katedrali *

Rozalijina slava

Na području Subotičke biskupije postoji jedna župna crkva posvećena ovoj svetici. Sveta Rozalija je zaštitnica Temerina. Brojne majke u Bačkoj nose njezino ime. Za štovanje te svete u hrvatskom narodu je velike zasluge stekao isusovac Antun Kanižlić (1699-1777.) Godine 1759. napisao je spjev "Sveta Rožalia panormitanska divica". To inače vrijedno pjesničko djelo objavljeno je tek poslije njegove smrti, u Beču 1780. godine. Na lijepoj ikavici Kanižlić je biranim slikama opisao legendarnu sveticu. Stručnjaci za baroknu i rokoko književnost su napose zadržani Kanižlićevim raspjevanim opisom Rozalijine haljine. Bilo kako bilo, brojne su djevojčice diljem Hrvatske, ali i naše Bačke, dobile njezino ime. Rozalijinu sliku susrećemo i na jednom prozoru subotičke katedrale. Budući da je tadašnji župnik Matija Mamužić (1847-1900.) vrlo dobro poznao svoje župljane, crkvu je ukrao kipovima i slikama najštovanijih svetaca. Među njima se našla i sveta Rozalija.

zinoga opredjeljenja za pustinjački život zabilježila je u 17. stoljeću otkrivena kamena ploča s natpisom: "Ja Rozalija, kći Sinibalda, gospodara Quilquine, iz ljubavi prema mome Gospodinu Isusu Kristu odlučila sam stanovati u ovoj spilji". U brdu Monte Pellegrino kod Palerma našla je Rozalija spilju gdje je proživjela ostatak svoga života. Tu je spilju u svom "Talijanskom putopisu" s velikim oduševljenjem ovjekovječio Goethe. Stara kršćanska tradicija smatra da je od kraljevske krvi Karla Velikoga.

Rozalija u očima slikara

Slikari je prikazuju u pustinjačkoj odjeći. Ima krunu od bijelih ruža na glavi. Drži križ, a kraj nje mrtvačka glava i lanac. Sve su to znaci njezine velike pokore. Polazeći od njezinih augustinskih dana, neki će je predstaviti u odijelu augustinki. Veliki slikar A. Van Dyck predstavio je Rozaliju 1624. godine kako je dva anđela krunom dok ona moli za svoj grad Palermo. Ta je slika u Palermu. Jedna je njezina slika dospjela u Sanktpeterburg u galeriju Ermitage.

Sicilijanka

Reknemo li da je sveta Rozalija zaštitnica grada Palerma na Siciliji i da je vrlo popularna svetica na Siciliji, dali smo tek jednu naznaku o njezinoj popularnosti. Diljem Sicilije i Italije njoj su posvećene brojne crkve. Rodila se u Palermu. Na Siciliji se njezin blagdan najsvečanije slavi 15. srpnja, kao dan kad su njezini posmrtni ostaci pronađeni i preneseni u grad. U svijetu se njezin spomendan slavi na dan njezine smrti, 4. rujna.

Iz kraljevskog dvora i samostana u spilju

Živjela je na dvoru kraljice Margarete, žene kralja Vilima. Svojom je ljepotom plijenila. Mnogi mladi plemići su bacili oko na lijepu djevojku. Ali, Rozalijino srce se bilo opredijelilo za najljepšeg među sinovima ljudskim. Život na dvoru joj bijaše odveć mekušast. Rozalija se zaželjela strogog života. Zato je postala redovnica augustinka. Sad su njezine misli i molitve postale jedno. Samo je dio svoga života provela među redovnicama svetoga Augustina. Uskoro je i život u samostanu ocijenila kao previše lagodan. Opredijelila se za još stroži, pustinjački život. Motiv nje-

Poruka

Govori se o nekim ljudima da sve rade "iz inata", "uprkos". Rozalija je pak divna Isusova učenica koja ne odlazi u samostan "iz inata" ili "uprkos" svojim brojnim proscima. Ona odlazi u samostan iz ljubavi prema Isusu. Rozalija nije napustila samostan augustinki "iz inata" ni "uprkos" sestrama u samostanu. Ona odlazi "iz ljubavi prema Gospodinu Isusu". Neka u tome sveta Rozalija pomogne svakoj djevojci i svakome mladiću koji se nađe pred odlukom o duhovnom zvanju. Jedinu motiv je ljubav. Ona Isusova: radi nas ljudi i radi našega spasenja.

U mjesecu rujnu slave imendan:

1. Branimir, 2. Kalista, Divna, Maksima, Veljka, 3. Grgur, Grgo, 4. Rozalija, Roza, Ruža, Ida, 5. Lovro, 6. Zakarija, Boris, Davor, 7. Marko, Stjepan, Melhior, 8. Marija, Maja, 9. Petar, 12. Marija, 13. Ivan, Zlatan, 14. Višeslav, 15. Dolores, Tugomil, 16. Kornelije, 17. Robert, 18. Josip, Sonja, 19. Januarije, Suzana, Željko, 21. Matej, Matko, 25. Aurelija, Zlata, 26. Kuzma, Damjan, Damir, 27. Vinko, Gaj, Berislav, 28. Vjenceslav, Većeslav, 29. Mihael, Mijo, Mićo, Gabriel, Rafael, 30. Jeronim, Jerko, Jere.

PRIPIRAVA VELIKIH JUBILEJA

/Prikaz dokumenta "Nadolaskom trećeg tisućljeća" - 7/

U narednim brojevima dokumenta Sveti otac predlaže konkretne oblike pripreve cijele crkvene zajednice na proslavu velikog jubileja. U crkvenoj zajednici takve godine jubileja vjerom se prihvaćaju kao dar božanske providnosti. Stoga bi Sveti otac svakako htio da tu milosnu godinu sa zahvalnošću prihvatimo kao dar božanske providnosti. Međutim, osjećaj zahvalnosti i snaga vjerskoga prihvaćanja uvijek je i odgovornost.

Učeci od povijesti - velike učiteljice života, u promatranju svega onoga što se dogodilo od Kristova rođenja u povijesti čovječanstva i u povijesti Crkve, a naročito događanja između prvog i drugog tisućljeća - sa sviješću odgovornosti vjernički treba pogled upraviti i na prijedeni put i na življenje sadašnjeg trenutka.

Dok s jedne strane tražimo svjedočanstvo Božjega djela u povijesti čovječanstva, izgrađujemo i svoju svijest odgovornosti o suradnji s tim Božjim zahvatima u ljudska događanja. Iako se II. Vatikanski sabor nije dogodio baš na jubilej, on je, bez sumnje, najveći Božji dar za jubilej, jer je tim Saborom zacrtan život Crkve upravo za početak trećega tisućljeća. Koncil, kao odgovorni susret pastira Crkve, sličan je ostalim koncilima, ali time što je Koncil usredotočen na otajstvo Krista i njegove Crkve i time otvoren svijetu, on je otvaranje evanđeoskog odgovora suvremenom razvoju svijeta na vratima trećeg tisućljeća. Radi iskustva tolikih tragedija dvadesetog stoljeća, koje su čovječanstvo izmučile do granice očajja, Koncil pokazuje kako je svijet osiromašen bez Boga i, s druge strane, kako je svijet potreban čišćenja i obraćenja.

Drugi Vatikanski sabor, među katolicima a i u svijetu, ne bi trebao biti samo verbalno istican kao nova epoha u povijesti Crkve, nego bi on to stvarno morao i postati, jer je crpio svoja naučavanja i razmišljanja na iskustvima i razmišljanjima prethodnih perioda misaone baštine, kako evanđeoske, tako i one velikih mislioca, pastira i napose karizmatika našega vremena, kao što su bili Pio XII., Ivan XXIII., Pavao VI. Stoga je Sabor, i vrijeme koje mu je neposredno prethodilo i vrijeme koje slijedi iza njega, u cijelosti vrijeme novoga proljeća kršćanskog života.

Jubilej je, dakle, možemo tako reći, znak zvona, otvaranje vratiju, dan početka i sl., što svijetu u kojem živimo mora očitovati da je stvarno započelo proljeće kršćanskog života, pod vodstvom i poslušnošću Duhu Svetom.

Razumljivo je, dakle, da ova godina koju sada živimo jest godina koja je stalno naglašena kao godina čišćenja, pomirenja i obraćenja da bi koncilna nauka u nama postala ne samo spoznaja, nego i život. (usp. br. 17-19).

M.V.

OSTVARENO SIROMAŠTVO

Ono što smo dosada rekli o SIROMAŠTVU, tj. o neposjedovanju materijalnih dobara ili o posjedovanju samo onoga najnužnijega za život, još uvijek je ovozemaljskom čovjeku teško shvatljivo. Čini se da čovjek bez mnogih stvari još ne može. Po Svetom pismu i Starog, a pogotovo Novog zavjeta, jasno je kakav odnos ima Bog - Jahve i Bogočovjek Isus prema posjedovanju imanja, odnosno kakav odnos ima prema SIROMAŠTVU I SIROMASIMA, dakle, takvi i mi trebamo biti.

Pravo shvatiti Isusa, svog učitelja, pa i siromaštvo, nije teško, jer Isus jasno uči: "Ako tko hoće ići za mnom, neka se odreće samog sebe, neka uzme svoj križ i neka me slijedi" (Mt 16,24).

Unatoč Isusove jasne nauke i osobnog primjera, kao što mi ljudi današnjice volimo dodatna tumačenja i zato postavljamo dodatna pitanja, tako je učinio već i onaj bogati mladić iz Evandelja, kada je pitao Isusa: "Učitelju, što dobro moram činiti da postignem život vječni?". Isus mu odgovara: "Ako hoćeš ući u život, vrši zapovijedi!" I Isus mu nabroji zapovijedi. "To sam već držao" - reče mu mladić - "što mi još treba?" Isus mu odgovara: "Ako želiš biti SAVRŠEN, hajde prodaj što imaš i podaj novac siromasima, pa ćeš imati blago na nebu! Onda dođi i slijedi me!" "Kad mladić ču te riječi, udalji se žalostan, jer je posjedovao veliko imanje." (usp. Mt 19,16-21).

Čini mi se puno toga nemogućim, kao i ovom mladiću, ali imamo već mnogo primjera da se može živjeti kako Isus uči i kako je Isus sam živio - "ta primjer sam vam dao".

Dakle, prvi i najodličniji primjer jest sam Isus Krist, a od mnogih "ovozemaljskih" primjera nabrajam samo neke, koji su nam uglavnom poznati: Sv. Franjo Asiški, sv. Ivan Marija Vianney - arški župnik, sv. Alojzije, sv. Ivan od Križa, sv. Mala Terezija, sv. Maksimilijan Kolbe, Majka Terezija, SB o. Gerard Tomo Stantić itd. Oni su živ, opipljiv dokaz upravo u ovom svijetu da samo treba slijediti Isusa.

Zato je Isus rekao: "Ako hoćeš...". Dakle, ako hoćemo, ako hoću biti savršen, moram biti siromašan, što znači ne-navezan, ne-ovisan o materijalnom svijetu - da bih bio slobodan za Boga i tako ću onda biti bogat Bogom. Kada bi čovječanstvo iskoristilo Božje bogatstvo, koje mu se neprestano od Boga nuđa, i stvarno ga koristilo u međusobnim odnosima na svim nivoima, onda ne bi bilo ni siromašnih, ni gladnih, ni... Zato je Isus kazao i ovo: "Zato najprije tražite kraljevstvo Božje i njegovu pravednost, a to će vam se nadodati" (Mt 16,33).

Ako se još uvijek dvoumimo kako ćemo gdje postupiti i kako ćemo što učiniti, ako hoćemo biti savršeni, onda neumorno i opetovano čitajmo Sveto pismo, a osobito Novi zavjet. Ne preostaje nam ništa drugo nego slušati našu Gospu koja nam kaže: "Što god vam rekne učinite" (Iv 2,5).

Jakob Pfeifer

TEMELJNE ISTINE NAŠE VJERE (6)

Što je čovjek? O tom važnom pitanju - što nam govori Katekizam? Ovo je već treći nastavak razmišljanja o čovjeku: Bog stvara čovjeka, Čovjek je duša i tijelo, a sada ćemo razmišljati o:

ČOVJEK JE: MUŠKO I ŽENSKO

Prva riječ koju je, prema Bibliji, čovjek izgovorio jest krik divljenja i usklik ljubavi nad onom koju mu je Bog doveo i po čemu odsad čovjek neće biti sam: "Gle, evo kosti od mojih kostiju i mesa od mogega mesa!" (Post 2,23).

Prvi izričaj Biblije o stvaranju čovjeka je silno važan: Bog je stvorio čovjeka kao muško i žensko. On ih je kao takve želio. Da čovjek postoji kao muško i žensko to nije ni nesreća, ni slučajnost hirovitosti slijepe prirode, nego je to divna Božja zamisao (KKC 369).

U biblijskom izvještaju o stvaranju čovjeka sadržane su dvije bitne istine: da su muškarac i žena u svojoj biti jednakog dostojanstva, oboje su istoga porijekla i oboje su u svojoj različitosti željeni i stvoreni na sliku Božju. Dobro je, dakle, biti i muško i žensko! (Ne kao što mnogi smatraju nesrećom poroditi žensko dijete). Sam Bog je to zaželio i potvrdio: "Muško i žensko stvori ih!" (Post 1,27). Zato u židovskoj molitvenoj tradiciji svako jutro muž zahvaljuje Bogu zbog toga što je stvoren kao muškarac, a žena sa svoje strane što je tako divno sazdana kao žena.

Muž i žena su stvoreni jedno za drugo: "Nije dobro da čovjek bude sam." Žena, "meso od mesa njegov", njemu sučelice jednaka i sasvim bliska, darovana mu je od Boga kao "pomoć": "Stoga će čovjek ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu i njih dvoje bit će jedno tijelo" (Post 2,24).

U biblijskom simboličkom govoru: "Ni jedna životinja nije mogla stati "naspram" čovjeku tako da mu odgovara kao što je on sam" (Post 2,20). Dobro nam je poznato kako je tužno kad jedna životinja mora ispunjati samoću ljudskog bića (KKC 2418). Samo čovjeku jednaka žena može mu biti "pomoć". Zbog toga muško i žensko nije tek neki "nepotpuni" dio koji bi se imali upotpuniti - oni su neovisne osobe koje moraju biti "pomoć" jedna drugoj. Tu pomoć, koja ih privlači jedno drugom, Biblija ne tumači poput grčkih mitova time što je čovjek kaznom bogova bio "prepolovljen" i da otada i jedna i druga "polovina" očajnički jedna za drugom žude. Ljubav između muža i žene sam je Bog darovao. Ljepota te ljubavi, njezin žar, njezina neuništiva snaga (usp. Pjesmu nad pjesmama 8,6), njezina vjer-

**"LJUBAV JE UVIJEK LIJEPA I PLEMENITA,
ALI JU STVARNOST OGRAĐUJE TRNJEM
DA NE BUDE JEFTINA!"**

(V.M.)

nost i plodnost, u Bibliji su izražene divnim slikama - poput Božje zaljubljenosti u svoj narod (KKC 796). Ustanova ženidbe i bračna ljubav po svojoj su naravi usmjerene radanju i odgajanju djece, te u tom nalaze svoje ispunjenje (KKC 1652). Plodnost je dar i jedna od svrha ženidbe. Jer dijete niče iz samoga srca, uzajamnog darivanja, kojem je dijete plod i dovršenje. Zato je Crkva toliko opredijeljena za život, a ne za "kulturu" smrti! U ženidbi Bog ujedinjuje muža i ženu tako da tvoreći "jedno tijelo" (Post 2,24), mogu predavati ljudski život: "Plodite se i množite i napučite zemlju" (Post 1,28). Prenoseći na svoje potomke život, muž i žena kao supruzi i roditelji, na poseban način surađuju u Stvoriteljevom djelu.

Po Božjem naumu, muž i žena pozvani su da kao Božji "upravitelji" zemlju "podlože" sebi.

To "podlaganje" sebi ne smije biti rušilačko. Muškarac i žena pozvani su da, na sliku Stvoritelja "koji ljubi sva bića" (Mudr 11,24), sudjeluju u božanskoj Providnosti prema ostalim stvorovima. Zato su i odgovorni za ovaj svijet što im ga je Bog povjerio (KKC 373). U tom smislu smiju i treba da "podvrgnu" i "ovladaju" zemljom.

Prema Bibliji i Božjoj volji, dakle, muž i žena stvoreni su jedno za drugo. Pa ipak, kako to da uvijek dolazi do novih i novih bolnih iskustava nereda u odnosima muža i žene? "Njihovo sjedinjenje je oduvijek bilo ugroženo neslogom, težnjom za gospodarenjem jednoga nad drugim, nevjernošću, ljubomorom i sukobima, što sve može dovesti do mržnje i raskida življenja jednoga za drugog. I Biblija i naše svagdanje iskustvo uči nas da je taj nered sveopćeg karaktera (KKC 796)! Zašto je to tako, pita se čovjek i ne nalazi odgovora.

Tu u pomoć opet dolazi vjera. Sveto pismo nam govori da taj nered ne izvire iz čovjekove prirode (muža i žene) niti iz naravi njihovog postojanja, nego iz grijeha (1617). Naime, dogodio se jedan raskid u odnosu s Bogom, koji je razorio od Boga željenu harmoniju (sklad) između muža i žene. Umjesto života jedno za drugoga, nastala je želja za gospodarenjem jedna nad drugim. Umjesto vjernog drugovanja, uslijedile su međusobne optužbe (usp. Post 3,12.16).

Čovjek će opet moći biti jedan za drugog kada njihova ljubav križem Isusove žrtve, bude ozdravljena od "izvornog grijeha". A o tom ćemo razmišljati u sljedećem broju našega "Zvonika".

KATEKIZAM
KATOLIČKE
CRKVE

Hrvatska Biskupska Konfederacija

**"ŽIVJETI
ZA DRUGOGA -
TO JE ZAKON
SREĆE!"**

(A. Comete)

Antun Miloš, Žednik

DIJAMANTNI JUBILEJ S. M. ANĐELINE KUJUNDŽIĆ

- 60 godina redovništva -

Divan je bio dan 2. kolovoz 1996. godine. Crkva slavi spomendan Gospe od Anđela ili Porcijunkulu. Remete, noviji dio Zagreba, na brežuljcima u blizini starodrevne crkve-svetišta "Najsvetije Majke Zagogovornice Hrvata". Samostan sestara "Naše Gospe". Sve je skladno, lijepo ukrašeno, a najljepša je kapelica u potkrovlju samostanske zgrade. Ovdje je željela slaviti i proslavila je svoj dijamantni jubilej zavjeta časna sestra Anđelina Kujundžić.

Dan ranije ona je neprimjetno proslavila svoj 84. rođendan. Prije 84 godine rodila se mala Jelena, zvana Jela, "Jeluš", ili kako joj je već tko tepao. U Subotici u bunjevačko-hrvatskoj obitelji živjela je svoje djetinjstvo. Otac joj je umro na Galicijском frontu 1914. godine pa je samo s dvije godine ostala siročić s još dvije sestre. Treća sestra rodila se poslije očeve smrti. Tako je majka Marija, ostavši bez muža Ilije, odhranjivala Janju, Đulu, Jelenu i Tonku u velikoj pobožnosti, marljivom radu na njivi i vinogradu i s vjerom u Boga i pouzdanje u zagovor Naše Gospe. Ta ista "Naša Gospa" pozvala je njezine tri kćeri u samostan. Janja (s. Mehtildis) je bila Magdalenka, a sestre "Naše Gospe" bile su Đula (s. Anđelka) i Jelena (s. Anđelina). Najmlađa Tonka ostala je s materom.

S. Anđelina se školovala u Subotici, a studij matematike i fizike završila je u Novom Sadu. Ovaj profil stručnosti je bio potreban u školi koju su držale sestre "Naše Gospe" u Subotici.

Najveći dio svog redovničkog života s. Anđelina je provela u Zagrebu. Pisala je, prevodila, tiskala i umnožavala i u vrijeme kada je bilo teško doći do katoličkog tiska ili nove knjige. Kao Časna Majka brinula je o svojoj Družbi i u najvećem siromaštvu i u vrijeme kad je komunistički režim najviše progonio Crkvu i njezine članove. Kad je Subotička biskupija bila u procvatu, kad se otvorilo sjemenište a Bačka Administratura postala Subotičkom biskupijom, časna Anđelina je opet došla u svoju rodnu Suboticu i pomagala i biskupu i svojim sestrama. Sada živi i još uvijek radi u samostanu "Anuntiata" u Subotici.

Svoj veliki jubilej željela je proslaviti skromno u kapelici samostana sestara "Naše Gospe" u Remetama. Slavije je započela duhovnim vježbama koje je predvodio

isusovac o. Zvonko Vlah. Samo slavije započelo je svečanom sv. misom pod kojom je najprije s. Evica Šokčević položila svoje zavjete, a zatim su svoje zavjete obnovile sestre koje su slavile srebrni jubilej: S. TARZICIJA TUNJIĆ, S. SNJEŽANA VARVODIĆ, S. LIDIJA FILIPOVIĆ I S. FIDELIS DELONGA. Na kraju je s. ANĐELINA obnovila svoje zavjete siromaštva, poslušnosti i čistoće i tako proslavila 60. obljetnicu svojih redovničkih zavjeta. Na sv. misi su pjevale sestre Cecilija, Imakulata, Karmela, Beata i čitav zbor vrsnih pjevača.

Poslije sv. mise slijedio je drugi dio slavlja uz čestitke, pjesme, darivanja i rođivanje s jubilaricama. Još bi veća radost bila da je na proslavu ovih jubileja u novicijat stupilo više djevojaka, a ne samo jedna.

Za vrijeme svečane večere smjenjivali su se govornici i čestitari. Najprije je jubilarke pozdravila i uputila čestitke Časna Majka s. Admirata Milaužić, a nakon nje s. Consolata Rajković, predstojnica remetskog samostana. S. Cecilija sastavila je pjesmu na melodiju bunjevačke pjesme "Kolo igra tamburica svira" i otpjevala je sa s. Karmelom na veliku radost svih gostiju, a najviše one kojoj je i namijenjena, na radost dijamantne jubilarke s. Anđeline.

S. Anđelina je ostala na odmoru. Malo će obići Plitvička jezera i zagorske brege, a poslije odmora opet doći u svoju rodnu Suboticu služiti svojoj Družbi, svom narodu i "Našoj Gospi". Neka je Bog poživiti i obdaru zdravljem!

Naša draga Majka Anđelina
Služi Bogu 60 godina.
Sav je život dragom Bogu dala,
cijelim bićem izriče mu hvala!

Pripjev:

Čestitamo dijamant bogati,
hvaleć Boga koj' Vam žiće prati!

Život prepun divnih Božjih djela,
priznaje Vam naša Družba cijela.
Od početka hrvatske nam grane
sijali ste dobro na sve strane.

Primjer žrtve radinosti, mara
uvijek puna duhovnoga žara
zavjeti Vam bijahu slatko breme
s ljubavlju ih živite sve vrijeme.

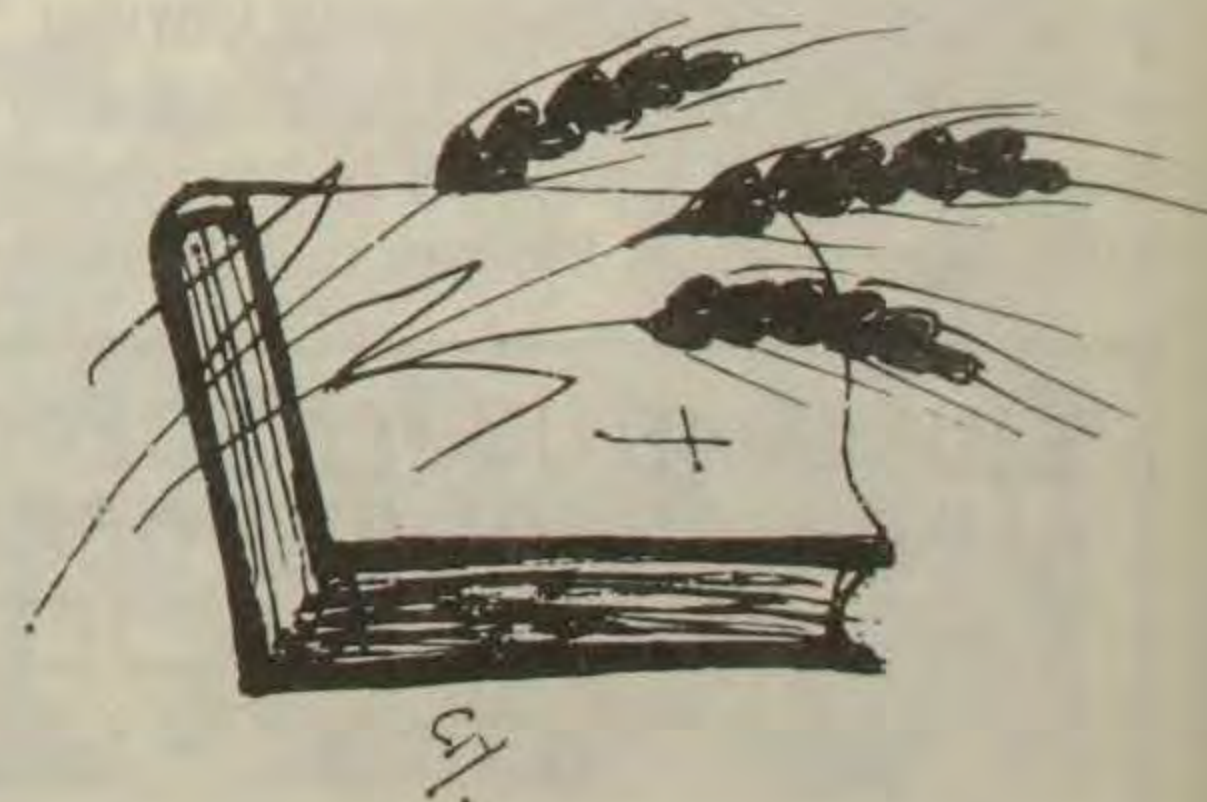
Evangelje jučer, danas, sutra
snažilo Vam večeri i jutro.
Sva plejada naših naraštaja
slijedi primjer koji sve osvaja.

Zdravi duh Vi gajiste u Družbi
predajući se vjerno svakoj službi.
Radili ste poso svake vrste
ne štedeći korake ni prste.

Zahvalni Vam za taj primjer sveti
molitva nam Višnjem Bogu leti.
Nek po žrtvi Vašega predanja
Bog nam dade dobrih svetih zvanja!

s. Cecilija Pleša

*Pjeva se na melodiju
"Kolo igra, tamburica svira"*

Solin

Gospa od Otoka časti se već 1020 godina

U nedjelju 25.08. 1996. godine u Solin je Gospi od Otoka hodočastilo veliko mnoštvo hodočasnika iz Zagrebačke nadbiskupije i Solinskog dekanata. Svečanu misu je predvodio kardinal Franjo Kuharić. Ovom svetom misom obilježena je 1020. obljetnica Gospinog čašćenja u ovom svetištu.

Egipat

Umro patrijarh Parthenios III.

U Kairu je u utorak 30. srpnja pokopan grčkopravoslavni papa i patrijarh aleksandrijski i čitave Afrike - Parthenios III. Na sprovodu su papu Ivana Pavla II. zastupali apostolski nuncij u Egiptu nadbiskup Paolo Gigli i biskup Troyesa u Francuskoj Gerard Daucourt, koji je inače član Vijeća za promaknuće jedinstva kršćana. U svojoj poruci, koja je na sprovodu pročitana, Papa je istaknuo njegovo neumorno zalaganje za uspostavu potpunog jedinstva između Katoličke crkve i pravoslavni Crkava. Bio je on primjer "vjernog služitelja jedinstva".

Alžir

Ubijen još jedan katolički biskup

U Alžiru je ubijen pobornik kršćansko-muslimanskog dijaloga biskup Pierre Lucien Claverie. Imao je 58 godina. Bio je vrlo cijenjen u čitavom Alžiru, ne samo među katolicima nego i među muslimanima, kako zbog zalaganja za islamsko-kršćanski dijalog, tako i zbog svoje odlučne osude političkog nasilja i teških uvjeta u kojima živi alžirsko pučanstvo.

Od početka pobune islamskih ekstremista, koja je počela 1992. godine, u Alžiru je do danas ubijeno 19 katoličkih biskupa, svećenika, redovnika i redovnica.

U brzojavima koje je papa Ivan Pavao II. uputio nadbiskupu alžirskoga glavnog grada i vrhovnom poglavaru dominikanaca posebno se ističe da je ubijeni biskup bio "hrabri pastir" koji je bio "vjeran svojem puku" do te mjere da je za nj bio spreman "položiti i vlastiti život".

Vatikan

PAPIN NIZ O ISTOČNOJ KRŠĆANSKOJ BAŠTINI

U svojim nedjeljnim nagovorima prigodom "Angelusa" Sveti otac je 28. srpnja i 4. kolovoza, u dvorištu Papinske palače Castel Gandolfo, nastavio svoj niz o istočnoj kršćanskoj baštini. Osvijetlio je posebnu ulogu redovništva, koje je "uvijek bilo sama duša istočnih Crkava", te značaj crkvenih otaca, koji su sveza Istoka i Zapada, a njihovo zajedničko štovanje je "veliki čimbenik jedinstva kršćana Istoka i Zapada".

PROSLAVA SNJEŽNE GOSPE NA TEKIJAMA KOD PETROVARDINA

U ponedjeljak, 5. kolovoza, uz sudjelovanje preko dvije tisuće štovatelja Gospe Tekijske i tridesetčetiri svećenika, svečano je proslavljen blagdan Snježne Gospe na Tekijama kod Petrovaradina. Euharistijsko slavlje na mađarskom jeziku predvodio je subotički biskup mons. Ivan Péntzes, a na hrvatskom đakovačko-srijemski biskup koadjutor mons. Marin Srakić.

Liturgiju sv. Ivana Zlatoustog na staroslavenskom jeziku za vjernike grkokatolike predvodio je grkokatolički župnik u Novom Sadu preč. Roman Miz.

Tekijsko svetište najveće je Marijansko svetište na području đakovačko-srijemske biskupije i najveće je okupljalište vjernika katolika u Srijemu, napose o blagdanima sv. Ane, 26. srpnja i Snježne Gospe, 5. kolovoza.

Kao svetište datira još iz predturskih vremena a na značenju posebno dobiva nakon poraza Turaka od kršćanske vojske pod vodstvom princa Eugena Savojskog, 5. kolovoza 1716. godine, koja je pobjeda pripisana moćnom zagovoru Bogorodice.

Ove godine je bilo primjetno više hodočasnika u odnosu na prethodne godine. Autobusima su pristigli vjernici iz Mitrovice, Slankamena, Golubinaca i Surčina, predvođeni svojim župnicima.

Glavnom misnom slavlju prisustvovali su i u njemu vjernički sudjelovali i predstavnici hrvatskog konzularnog ureda pri Saveznoj Republici Jugoslaviji u Beogradu g. dr. Ivo Kujundžić i Davor Vidiš.

Marko Kljajić

Vatikan

Odgajati mlade - najzvrsniji oblik propovijedanja Evandjelja

O 175. obljetnici ustanovljenja Družbe braće Srca Isusova, Sveti otac je uputio poruku u kojoj naglašava da je kršćanski odgoj mladeži najzvrsniji oblik propovijedanja Evandjelja, jer "odgojitelj, vrednujući posebne darove svakoga pojedinca, omogućuje 'cvat' osobe koji je vrlo dragocjen u očima Božjim". Papa je također naglasio da je odgoj mladeži zapravo i pripremanje budućih propovjednika Evandjelja, i stoga treba mladima pružiti prikladna "sredstva za izgradnju njihove osobe".

Francuska zemlja misionara

Trenutno u svijetu evandjelje naviješta 7.435 francuskih misionara. Od toga je više od 4.000 žena, među kojima je velik broj redovnica, zatim oko 2.500 redovnika, 250 biskupijskih svećenika, a ostalo su vjernici laici koji rade kao učitelji, te liječnici u socijalnoj skrbi. Najviše francuskih misionara djeluje u Africi, a zatim slijede Europa, Azija, Latinska Amerika i Oceanija.

Stara Pazova

Slovačka evangelička crkva u SRJ je 28. 07. svečanim zasjedanjem Sinode o odgovarajućim bogoslužjem u svom hramu u Staroj Pazovi, proslavila 75. obljetnicu ujedinjenja Bačkog, Banatskog i Srijemskog seniorata u zajedničku samostalnu Slovačku avangeličku crkvu augsburške vjeroispovijesti u Jugoslaviji.

U ime Rimokatoličke crkve Sinodi je čestitao i zaželio Božji blagoslov preč. g. Josip Duspara, župnik u Golubincima i Staroj Pazovi.

Vatikan

DIPLOMATSKI ODNOSI SA SIERRA LEONEOM

Sveta Stolica i država Sierra Leone uspostavili su diplomatske odnose na najvišoj razini. To je 166. država s kojom je Sveta Stolica uspostavila diplomatske odnose. U toj zemlji sjeverozapadne Afrike, od oko 4,5 milijuna stanovnika, katolici su jedva 3%, dok je protestanata oko 7%. Muslimana je 30, a većina stanovništva, oko 60% pripada afričkim plemenskim vjerama.

Prema "Glasu koncila"
vijesti priredio A.A.

JERUZALEM - "GRAD"

(1004. prije Kr.)

U rujnu (septembru) 1995. godine započela je proslava 3.000-te godišnjice Jeruzalema, a jubilarna godina završava se u rujnu 1996.

Jeruzalem je 1004. g. prije Krista proglašen od kralja Davida glavnim gradom "Izraela."

Za Židove, kršćane i muslimane, Jeruzalem je centar svijeta. Kao svjedoci triju svjetskih monoteističkih religija, u Jeruzalemu i danas stoje tri hrama: "Zid plača", crkva Groba Kristova i Zlatna džamija (Omarova).

Jeruzalem, grad Davidov, grad Isusov i grad Muhamedov - zove se "Grad mira". Pa ipak, u tom "gradu mira" stoje Davidova zvijezda, križ i polumjesec, jedan nasuprot drugom - nepomireni!

Židovi, kršćani i muslimani vodili su ratove za Jeruzalem. Skoro 50 puta od svog osnivanja Jeruzalem je bio osvajan i pri tom rušen, a 12 puta mijenjao je vladajuće religije. Tri monoteističke religije: židovstvo, kršćanstvo i islam dijele njegovu povijest, zidine i mrtve.

DEVETO SVIETSKO ČUDO

Jeruzalem je poznat kao centar triju velikih religija, gdje se na Pashu okupljaju Židovi, na Uskrs mnoštvo kršćanskih hodočasnika ispunja crkvu Groba Kristova, dok muslimani na kraju ramazana hodočaste u hram na brdu (Zlatna džamija).

"Grad mira" muslimani nazivaju "El kuds" (svetinja). Jeruzalem se naziva ljubljanim i opjevanim gradom, ali i gradom suprostavljanja oko kojeg se vode bitke i ratovi.

Već 3000 godina Židovi mole okrenuti prema Jeruzalemu, najljepšem od svih gradova, jer između "10 svjetskih čuda" nađenih na svijetu, prema babilonskom Talmudu, "deveto je čudo-Jeruzalem".

"OBRADOVAH SE KAD MI REKOŠE: HAJDEMO U DOM GOSPODNJI! ETO, NOGE NAM VEĆ STOJE NA VRATIMA TVOJIM, JERUZALEME!" (Ps 122,1-2).

JERUZALEMSKE STRAŽE

Snažni obrambeni zidovi Staroga grada, nazvani "Jeruzalemske straže", podignuti po sultanu Sulejmanu Slavnom 1539-1542. godine, odvajaju kroz sedmora vrata (kapije) Stari grad od ostalog Jeruzalema. Glasovita su "Herodova vrata" kroz koja su križari ušli u Jeruzalem nakon što su 1099. osvojili grad; "Zlatna vrata" koja su izgradili križari poslije osvojenja grada; "Lavlja vrata" kroz koja je 1967. izraelska vojska provalila u Stari grad.

ZID PLAČA

U većinskom palestinskom istočnom Jeruzalemu leži Zapadni zid, nazvan "Zid plača". To su zapravo ostaci, temelji nekadašnjeg Salomonovog hrama i kasnije Herodovog hrama, gdje se židovi okupljaju na molitvu spominjući se razaranja toga hrama (zato "Zid plača").

U Isusovo vrijeme Herodov hram je još postojao (70-te poslije Krista Rimljani su ga razorili). Taj hram se protezao na prostoru od 140.000 kv. metara, 5 puta većem prostoru od Akropolisa u Ateni. Od nekadašnjeg sjaja toga hrama ostao je samo spomenuti Zapadni zid koji je i danas za Židove najveća svetinja. Ukupna dužina zapadnog zida iznosi 488 metara, od čega je tek 80 metara ostalo slobodno za molitvu. U pukotine zida pobožni Židovi stavljaju i svoje pismene molitve i želje. Te pukotine na Zidu su i danas pune molitava, jer Židovi nikad neće zaboraviti svoju svetinju:

"NEK SE OSUŠI DESNICA MOJA JERUZALEME - AKO TE JA ZABORAVIM! NEK MI SE JEZIK ZA NEPCE PRILIJEPI - AKO SPOMEN TVOJ SMETNEM JA IKADA, AKO NE STAVIM JERUZALEM VRH SVAKE RADOSTI SVOJE!" (Ps 137,5).

CRKVA GROBA KRISTOVA

Centralno mjesto "kršćanskog dijela" Jeruzalema je crkva Groba Kristova, odnosno - teološki točnije - crkva Uskrsnuća Kristova. Prema grobu Kristovu, kroz uske ulice Staroga grada, vodi tzv. "Via dolorosa" (Križni put). Za kršćane je to

POVIJESNE CRTICE:

● God. 1004-535. pr. Kr.

Godine 1004. prije Krista kralj David osvaja Jeruzalem, ujedinjuje raspršena plemena Izraelova, a Jeruzalem proglašava glavnim gradom svoga kraljevstva. Otkako je Zavjetnu škrinju prenio u Jeruzalem, a Salomon izgradio predivni hram, Jeruzalem je postao duhovno središte židovstva što je i ostao unatoč rušenja svetinje i protjerivanja Židova na sve strane svijeta.

586. prije Krista babilonski kralj Nabukodonozor osvaja i potom ruši Jeruzalem.

538. prije Krista perzijski kralj Kir dopušta Judejcima povratak u domovinu. Jeruzalem je bio ponovno izgrađen.

● Godine 30-1187. po Kristu

30. poslije Krista: Pasha na 14. Nisana, umire Isus na križu na brdu Golgoti, a 70-te poslije Krista Jeruzalem i Drugi hram Rimljani ruše i protjeruju Židove na sve strane svijeta.

638. posl. Krista kalif Omar zauzima Jeruzalem; gradi se Zlatna džamija (Omarova).

27. XI. 1095. papa Urban II. poziva na koncilu u Klermontu na križarski pohod protiv muslimana.

15. VII. 1099. križari su ušli u Jeruzalem.

Od 1099-1187. vladalo je u Palestini (Jeruzalemu) Jeruzalemsko kraljevstvo.

● Godine 1947-1955.

Godine 1947. Palestinci su odbacili podjelu Palestine od strane Ujedinjenih naroda. Prema tom planu Jeruzalem ne bi mogao postati glavni grad Izraela.

1967. Izrael je u šestodnevnom ratu protiv muslimana osvojio istočni dio Jeruzalema i proglasio ga glavnim gradom izraelske države.

1988. PLO (Oslobodilačka organizacija Palestine) objavila je osnivanje svoje palestinske države s glavnim gradom Jeruzalemom.

1994. (15.VI.) Izrael i Sveta Stolica uspostavljaju diplomatske odnose.

STANOVNIŠTVO JERUZALEMA

Od ukupno 700.000 stanovnika današnji Jeruzalem ima: 485.000 Židova, 170.000 muslimana, oko 15.000 kršćana i 30.000 ostalih.

"MIRA" - 3.000 GODINA

1996. poslije Kr.)

živo sjećanje na muku, smrt i uskrsnuće našega Gospodina. Središnje razdoblje kršćanske liturgijske godine je Veliki tjedan koji počinje na Cvjetnicu. Tada se tisuće i tisuće kršćana sa svih strana svijeta sliva u Jeruzalem na Križni put, kojim je Isus išao prije Pashe i svoje žrtve na križu. Ukupno 32 kršćanske vjeroispovijesti na raznim mjestima slave svoje liturgije u Jeruzalemu.

ZLATNA DŽAMIJA

Iako prorok Muhamed nije nikada bio u Jeruzalemu i makar Koran ne spominje Jeruzalem, ipak je 3. najvažniji grad u islamu upravo Jeruzalem. Prema jednoj legendi, Muhamed je 621. godine poslije

Krista dojahao u Jeruzalem i sa stijene, na kojoj je kasnije izgrađen Zlatni hram, uzišao na nebo. "Zlatni hram" (Omarova džamija) izgrađen je upravo na mjestu gdje je Herod godine 525. prije Krista dao sagraditi "Drugi hram" nakon što je bio srušen Prvi, Salomonov hram. Zlatni hram je izgrađen za vrijeme kalifa Abdel Malika (687. posl. Kr.) na svetom brdu Morija, na kojem je Abraham spremno htio žrtvovati sina Izaka.

Hramsko brdo je sveto, kako za Židove tako i za muslimane, ali je ujedno i neuralgijsko mjesto na Bliskom istoku. Prema sklopljenom miru između Izraela i Jordana (1994) jordanski kralj je službeno čuvar hramskog brijega.

NEBESKI JERUZALEM

Jeruzalem, "Grad mira" spominje se 657 puta u Starom zavjetu i 154 puta u Novom zavjetu, dok se u Koranu uopće ne spominje. Jeruzalem se u Bibliji oslikava kao grad pomirenja i spasenja te Božjeg stanovanja i druženja s ljudima.

Jeruzalem je cilj mnogih hodočasnika, koji je opjevan u psalmima i hodočasnničkim napjevima: "Obradovah se kad mi rekoše: Hajdemo u dom Gospodnji... Jeruzaleme, grade čvrsto sazdana i kao u jedan saliveni! Onamo uzlaze plemena, plemena Gospodnja!" (Ps 122).

Jeruzalem je za proroka Izaiju i mjesto jauka: "O, kako postade grad vjerni grešnicom... Nekoć je stanovala u njemu pravednost a sad krvnici!" (Iz 1). Psalm, pak, 76. pjeva o stanu Božjem među ljudima: "U Šalemu (Jeruzalemu) je njegov šator, na Sionu njegovo prebivalište!" (Ps 76,3). Ono što se u Izaiji navješćuje: "Mnogi će poći onamo i govoriti: Dođite na goru Gospodnju, u kuću Boga Jakovljeva" (Iz 2,3), dostiže svoje ispunjenje u Novom zavjetu, u viziji "Nebeskog Jeruzalema": "I vidjeh Sveti grad, Novi Jeruzalem, silazi s neba od Boga, opremljen kao zaručnica za svoga muža. I začujem jaki glas sa Prijestolja: Evo šatora Božjeg među ljudima!" (Otkr 21,2).

PRIREDIO:
ANTUN MILOŠ,
Žednik

OD KRALJA DAVIDA DO CARICE JELENE

1004. prije Krista: David od Jeruzalema čini religiozni i politički glavni grad svoga kraljevstva (2 Sam 5).

966-959. pr. Kr.: Salomon je sagradio predivni hram u Jeruzalemu (1 Kr 6).

701. pr. Kr.: Senaherib opsjeda Jeruzalem.

597-587. pr. Kr.: Nabukodonozor osvaja Jeruzalem i odvođi veći dio naroda u babilonsko ropstvo. Razara Salomonov hram (2 Kr 24).

538. pr. Kr.: Perzijski kralj Kir daje Judejcima slobodu (Ez 6).

515. pr. Kr.: Posveta Drugog hrama u Jeruzalemu (Ezra... 6).

332. pr. Kr.: Aleksandar Veliki osvaja grad.

169. pr. Kr.: Antioh IV. zauzima Jeruzalem.

63. pr. Kr.: Pompej, rimski vojskovođa, zauzima Jeruzalem.

6. pr. Kr. rodio se Isus u Betlehemu.

30. godine poslije Krista: Isus umire u Jeruzalemu (Iv 19,30).

48. godine poslije Krista: "Apostolski koncil" u Jeruzalemu.

70. godine poslije Krista: Rimski vojskovođa Titus osvaja i ruši grad Jeruzalem te spaljuje židovski hram, a Židove raspršuje na sve strane svijeta.

135. godine poslije Krista: Rimljani preimenuju Jeruzalem u "Aelia Capitolina" te car Hadrijan zabranjuje boravak Židova u Jeruzalemu.

326. poslije Krista: Posjet carice Jelenne Jeruzalemu. Gradnja crkve "Anastasis" (crkve Groba Kristova), crkve Uzašašća Gospodnjeg u nebo i "Jelenine crkve".

614. poslije Krista: Perzijanci uništavaju grad.

628. poslije Krista: Heraklije ponovno osvaja grad Jeruzalem.

Molite za mir Jeruzalemu!
Blago onima koji tebe ljube!
Neka bude mir u zidinama tvojim
i pokoj u tvojim palačama.
Dadi braće i prijatelja tvojih
klicat ću: "Mir tebi!"
Dadi doma Jahve, Boga našega,
za sreću tvoju ja ću moliti.

(Ps 122)

BUNARIĆ '96

UOBIČAJENI DOGAĐAJ - NOVI DOŽIVLJAJ

Nešto je postalo tradicija i može se nazvati "uobičajenim" događajem. Međutim, događa se da se taj uobičajeni događaj tako zna urezati i usaditi u doživljajni svijet vjernika da se pamti godinama. Tako je i s našim svetištem na Bunariću. Svake godine je isto, a opet tako drugačije da se mnogo puta postavlja relacija od Bunarića do Bunarića, jer je taj doživljaj Bunarića tako snažan.

Molitveno raspoloženje i "rijeka svijeća"

"Gospa bunarićka" na ramenima ovogodišnjeg bandaša i bandašice

U čemu je posebnost ovogodišnjega susreta? Kratko, što je svatko zapazio, jest prisutnost velikog broja iskrenih Gospinih štovatelja i veliki "naboj" molitvene raspoloživosti svih prisutnih.

I ove godine je Bunaričko proštenje započelo u subotu u predvečerje s uobičajenom Službom pokore. Ova služba nas je uvodila u otajstvo pomirenja koju inicira i u nama do kraja izvodi milosrdna Božja ljubav. To je Božja osobina koju nikada do kraja nećemo shvatiti. A u njoj duboko možemo uživati u sakramentu Pomirenja, u sv. Ispovijedi. I nikakvo čudo što se u subotu navečer ispovjedilo 623 ljudi.

U Službi svjetla, koja je te večeri uvijek najdoživljenija, najoduševljenije je sudjelovalo oko 900 "upaljenih svijeća". Cijelo Svetišće je postalo rijeka svjetla i odraz radosti i Duha, u pobožnosti prema Majci Božjoj.

U Euharistijskom slavlju, koje je predvodio katedralni župnik preč. Stjepan Beretić, opet je odzvonila njegova zanosna riječ protkana pjesničkim izričajima o ljepoti "ovog Božjeg hrama" koji nije rukotvoren, nego od Boga sazdan da se u njemu osjećamo lijepo, jer smo kod Majke.

U večernjem programu sudjelovalo je pedesetak hodočasnika iz Vajske sa svojim župnikom.

OD SMETIŠTA DO SVETIŠTA SRCA

U nedjelju je, jutarnju sv. misu u kapeli prikazao o. Marijan Kovačević, a biskupsku misu na mađarskom jeziku predvodio je mons. Ivan Pénczes. Tema njegove propovijedi bila je: naše jedino spasenje je u Isusu Kristu, Sinu Marije Djevice. Pobožnost se kod te mise očitovala u lijepom pjevanju i pristupanju pričesti sabrano i pobožno.

Puno svećenika je ove godine bilo na raspolaganju vjernicima za sakrament Pomirenja, pa je tokom prijepodneva u svetištu podijeljeno oko 2700 pričesti.

Misu u 10 sati predvodio je kotorski biskup mons. Ilija Janjić čiju će nadahnutu propovijed mnogi vjernici još dugo pamti. Nakon pozdrava vjernicima, biskup je naglasio da je ovo okupljanje izvanredno upravo zbog Onoga koji nas je na osobit način pozvao na ovo sveto mjesto. Naše je srce često daleko od Boga i od njegovih zapovijedi pa nam se srce puni grijesima i postaje kontejner za smeće. Ali, na nama je da to smeće izbacimo. Jer, ako jedan pijanac može kazati DOSTA JE, onda i mi možemo kazati DOSTA JE... Mi smo tada svoje srce učinili SVETIŠTEM i postali smo b.o. - odnosno bez-opasni za druge.

Biskup Janjić na Bunariću

Na misi je bio prisutan i pravoslavni paroh, o. Zlatko koji je svojim prisustvom posvjedočio ekumenski duh bunaričkog svetišta.

Večernju misu za pokojne Marijine štovatelje prikazao je upravitelj svetišta, preč. Andrija Kopilović na hrvatskom i mađarskom jeziku i završio Proštenje svečanim blagoslovom s Presvetim.

Mnoštvo vjernika, koje je toga dana prošlo kroz svetišće, ostalo je zadivljeno i zahvalno zbog savršenog reda koji je vladao oko svetišta i u svetištu, čemu su doprinijeli najviše službenici javnoga reda, MUP-a i Saobraćajne policije. No, svakako treba istaći discipliniranost ljudi na kojima se sve više primjećuje da se na Bunarić dolazi samo s jednim razlogom: počastiti Bogorodicu, pomoliti se, susresti zajednicu vjernika i poći kući obogaćeniji.

Već tradicionalno, ovim proštenjem, uz prisustvo bandaša i bandašice te delegacije gradske samouprave, završene su i svečanosti "Dužijanica '96."

A.K.

MOJ BUNARIĆ

Ovako svojatam ovogodišnje bunaričko proštenje, potaknut divnom misli srednjovjekovnog perzijskog pjesnika Šam al-Dina (XIV. st.), poznatijeg kao Hafiza: "Sunce uvijek izlazi na istoku, ali ono je uvijek drugačije." Bunaričko proštenje uvijek počinje subotom navečer obredom molitve, ali je meni taj početak uvijek drugačiji.

Ove sam godine procesiju promatrao sa strane, iza-
zvan romantičnim pogledom na Svetište, kada se na nj
spustila noć. U diskretno osvijetljenom prostoru, ukraše-
nom "kulisama" okolnog drveća, njivom kukuruza, obrisima
oltara i kapelice, Mjesec je (ove godine uštap) difuznim
svjetlom ukrasio prizor u Svetištu. Promatrajući prolazak
procesije, mnoštvo upaljenih svijeća, procijenio sam nazo-
čnost oko 1200 duša, koje su vijugale odmjerenim hodom u
molitvi i pjevanju. A može li se ljudskom oku priuštiti išta
ljepše od prikazivanja igre tamnog i svjetlog, koje je ove
godine u Svetištu bilo tako raskošno da je u meni izazvalo
ushićenje?

Sa Bunarića se ne odlazi bez "svete vode"

Svatko od nas je na sebi svojstven način doživio
duhovnost ovog obreda štovanja lika Majke Božje, a u meni
je produbljena još i dojmom ljepote nesvakidašnjeg dekora
našeg omiljenog Svetišta. Ovaj nam je prizor mogao omo-
gućiti samo Stvoritelj, jer ljudski um ovako nešto ne može
osmisliti, ni ljudska ruka ostvariti. Siguran sam da je i drugim
vjernicima ovaj nesvakidašnji prizor produbio duhovnost
doživljaja.

Dosada mi je svaki subotnji obred na proštenju bio
drugačiji, ali ovogodišnji je "najdrugačiji". Zadržat ću ga u
trajnoj uspomeni.

A.S.

POLA GODINE BEZ ŽUPNIKA FRANJE DAVČIKA

U Futogu je 22. kolovoza u 18 sati župnik vlč. Miroslav
Orčić služio sv. misu zadušnicu za svog predšasnika vlč. Franju
Davčika. Na sv. misi bilo je oko sto vjernika.

Franjin odlazak sve nas je potresao. Dobri Bog ga je
primio u svoj zagrljaj. No, ni nas nije ostavio same. Tri tjedna smo
bili bez svog pastira, a onda nam je g. Biskup imenovao novog
župnika, vlč. Miroslava Orčića komu želimo puno sreće i zdravlja.

Za ovu zgodu napisao sam i par stihova Franji u spomen.

SJEĆANJE

ZVONIK otvorim.

Stojim.

Tvoju sliku gledam.

OČI, što su toplim

pogledom sjale.

USNE, što su riječ Božju

propovijedale.

NOĆ...

Zvijezde trepere,

kao da su reći htjele...

KIŠE su hladne lile,

njegove tragove su krile.

O, moj Bože!

Zar je tako brzo moralo

biti...

Zar nas je tako brzo

dobri pastir

morao ostaviti?!

OLTAR...

Svijeća tiho gori.

Jutro blaženo stiže.

Morem plovi jedna

BIJELA LAĐA.

Majko Crkvo -

ti si mu najdraža. AMEN.

Basiljko Kostić, Veternik

Ruski Krstur

PRAVE DUHOVNE VJEŽBE

Zahvaljujući požrtvovnoj spremnosti časnih sestara
Službenica Bezgrešne Djevice Marije, istočno-slavenskog
obreda u Ruskom Krsturu, u njihovom tihom i lijepom
samostanu priredene su trodnevne duhovne vježbe na slo-
vačkom jeziku. U duhovnim vježbama od 22. do 25.07.
sudjelovalo je 35 djevojaka (iznad 15 godina), iz Selenče,
Bača, Odžaka, Čelareva i Bačke Palanke.

Duhovne vježbe je predvodio vlč. Don Štefan Tu-
ransky, salezijanac, rodnom iz Selenče, uz pomoć Kristine
Ralbovsky, katehiste iz Selenče, te redovnice sv. Križa
časne sestre Deodate Kočonda, također rodnom iz Selenče
koja je sada katehista u Županji.

Za prijevoz i opskrbu brinuo se Dominik Ralbovsky,
a u spremanju hrane u kuhinji su ispomagale Marija Ral-
bovsky i njena sestra ud. Elizabeta Vala, iz Selenče.

Sudionice ovih duhovnih vježbi su veoma zadovoljne
(o čemu svjedoči i dopis Tatjane Deman, iz Odžaka, koji ste
mogli pročitati u prošlom broju Zvonika). Djevojke, koje su
sudjelovale u ovim duhovnim vježbama, izrazile su želju da
i dogodine u ovom samostanu imaju duhovne vježbe.

Zahvaljujemo časnim sestrama na gostoprimstvu, a
dobri Bog neka ih obilno nagradi za požrtvovnost i ljubav i
blagoslovi ih novim duhovnim zvanjima.

M.Z. župnik u Selenči

Kisač

SUSRET EVANGELIČKE MLADEŽI

Veoma nas je razveselila vijest, objavljena u slovačkom tjedniku "Hlas ludu" (br. 28), da je mladež Slovačke evangeličke crkve augsburške vjeroispovijesti u SRJ bila okupljena na dvodnevnom susretu mladeži u Kisaču. Na ovom susretu mladeži je sudjelovalo preko 550 mladih iz svih mjesta gdje ova vjerska zajednica ima svoje članove. Susret je održan 1. i 2. srpnja. Mladež su na ovaj susret doveli njihovi pastori-župnici a predvodio ga je (sada već novoizabrani biskup) Mgr. Jan Valent.

Radujemo se što su mladi raspravljali na susretu o vjerskim pitanjima na temelju Svetog pisma, konkretno nad riječima: "Gospodine, kome ćemo ići? Ti imaš riječi vječnoga života" (Iv 6,68), iz poruke pape Ivana Pavla II. mladeži cijeloga svijeta, kako je to činila i naša katolička mladež na susretu u Baču, 2.05. ove godine.

Susret mladeži posjetili su i Graham Doyle, anglikanski svećenik, koji djeluje u Beogradu te Doris Lindholmer, volonterka ekumenskog centra Aarhus iz Danske.

A.

(Posljednji pasus ovog izvještaja zabunom je objavljen u prošlom broju Zvonika, na str. 21., pod naslovom "Bog se nastanio u mom srcu". Ispričavamo se zbog ove pogreške).

*****

Feketić

MLADI PRODUBLJUJU I UČVRŠĆUJU SVOJU VJERU

Već po treći put zaredom u Feketiću su se okupila od 29.07. do 2.08. školska djeca i mladež evangeličke i drugih protestantskih vjerskih zajednica da u tamošnjem Leuenberškom domu, uz ugodni ljetnji odmor i zabavu, prodube i učvrste poznavanje vjerskih istina svoje vjeroispovijesti.

Mladima su u upoznavanju vjerskih istina pomagali svojim predavanjima i izlaganjima Svetog pisma pastori-župnici ove vjerske zajednice. Posjetio ih je na kraju i novoizabrani biskup Slovačke evangeličke crkve augsburške vjeroispovijesti Mgr. Jan Valent. U duhovnoj obnovi sudjelovalo je 74 mladih. Na susretu su razmišljali o rečenici iz Ivanova evanđelja: "Gospodine, kome ćemo poći, ti imaš riječi vječnoga života" (Iv 6,68), što je i moto ovogodišnje Papine poruke mladima cijeloga svijeta.

A.

Subotica - Sv. Rok

KAD TALENTI SLAVE BOGA Tamburaši na proštenju Sv. Roka

U okviru velikog jubileja crkve Sv. Roka u Subotici - 100. obljetnice izgradnje crkve, svetkovina Sv. Roka proslavljena je veličanstveno i produhovljeno

Samo proštenje (16.08.) započelo je cjelodnevnom klanjanjem U ŠUTNJI - što je ujedno bila i duhovna obnova župske zajednice. Prije svečane večernje mise održan je zajednički sat klanjanja s temom: "OBITELJ - najznačajnija zajednica Crkve". Tada su se pred divno okićenim Svetohraništem i izloženim Presvetim Oltarskim Sakramentom našle tri obitelji koje su predvodile molitvu (molila je majka koja očekuje dijete, muževi za obitelj, djeca za roditelje, obitelj koja ima četvoro djece...).

Svečana koncelebrirana sveta misa započela je u 18,30, a predvodio ju je i propovijedao dekan preč. g. Antun Miloš. On je zaista nadahnuto govorio o zaštitniku ove župe, zagovornoj molitvi svetaca, ali u o kugi našeg vremena - bijela kuga koja ruši našu obitelj i naš narod.

Kao prikazni dar, naša župljanka Cecilija Milanković prinijela je svoj rad: sliku sv. Roka, koju je izradila kao poklon župi za jubilej.

Pod misom je svirao Subotički tamburaški orkestar pod rukovodstvom sigurne ruke na tamburici g. Stipana Jaramazovića, sina ove župe.

"Svaki i svačiji rad je važan i vrijedan, jer svatko svojim radom - bez obzira što radio i gdje radio - nastavlja Božje stvarateljsko djelo u svijetu. No, ipak, Bog je neke ljude obdario posebnim talentima da ljepotu stvorenoga svijeta i bogatstvo svoje duše izražavaju glazbom, pisanom riječi - umjetnošću... Kad Bog pojedinca obdaru ovim posebnim darovima, to je uvijek za dobro zajednice, barem u ovom smislu: da svaka ljepota potiče na dobrotu."

Ovim je riječima župnik župe Sv. Roka najavio kulturnu manifestaciju, nazvanu "Predstavljamo rad naših župljana", koja je samo euharistijsko slavlje uzdigla na "blagdan za dušu i tijelo". Naime, proštenje sv. Roka ove, jubilarne godine, nije bilo slavlje samo ove župske zajednice - crkva je bila ispunjena vjernicima koji su došli iz cijeloga grada.

Stipan Jaramazović prvi s lijeva

Tamburaši su svojim plemenitim zvucima ispunili stogodišnji Božji hram za vrijeme svete mise, a muziciranje je nastavljeno i nakon mise koncertom. Orkestar je nastupio pod ravnanjem g. Zorana Mulića iz Novog Sada koji je svojim zanosom posvjedočio da glazba uzdiže dušu k Bogu.

Vjernici su znali nagraditi orkestar aplauzom i pažnjom, a osobito g. Stipana Jaramazovića, virtuoza na tamburici, koji na čelu orkestra stoji 20 godina.

Tamburaši i gosti svećenici počašćeni su nakon mise "prisnacom", kuhanim kukuruzom i lubenicom - budući da je taj dan za Suboticu zavjetni posni dan.

Tamburaši su poželjeli opet doći muzicirati u ovoj crkvi, a ona im je za to uvijek otvorena. Hvala im na ugodaju koji ćemo pamtiti, naročito Stipanu Jaramazoviću koji je rođen u našoj župi.

K. Čeliković

Subotica - Sv. Rok

POVODOM JUBILEJA KONCERT

Manifestacija "Predstavljamo rad naših župljana", u okviru 100. obljetnice izgradnje crkve, već dva dana nakon svetkovine sv. Roka okupila je vjernike koji vole glazbu na večernjoj sv. misi, kada su se predstavile dvije župljanke, dvije generacije. Za vrijeme sv. mise na orguljama je svirala mlada Jasna Jegić, studentica na Glazbenom institutu u Zagrebu, a zajedno s majkom, Terezijom Buljovčić Jegić održala je nakon mise koncert.

Glazba uzdiže dušu Bogu, a sv. misa je još veličanstveniji susret s Gospodinom kada je protkana zvucima kraljice instrumenata - orgulja. A ljudski je glas Božji dar koji je nenadmašan. Hvala Bogu, ova župa ima talente koji koriste i široj zajednici jer i Jasna i njena majka već niz godina sudjeluju na kulturnim manifestacijama u gradu.

Mama i kćerka za vrijeme koncerta

Iako su stogodišnje orgulje u tehnički lošem stanju, Jasna i gospođa Terezija su dale sve od sebe da proslave Boga svojim glazbenim umijećem u polusatnom koncertu nakon mise. Želimo Jasni puno uspjeha u studiranju, a i majci da još dugo svojim glasom obogaćuje misna i druga slavlja.

K. Čeliković

Subotica

NOVI KIP SV. LEOPOLDA MANDIĆA I SV. ELIZABETE UGARSKE

U nedjelju, 14. srpnja 1996. godine u 18 sati u crkvi sv. Marije u Subotici, subotički biskup mons. Ivan Pénzes blagoslovio je dva nova kipa: kip sv. Leopolda Mandića i kip sv. Elizabete Ugarske. Kipove je od drveta izradio dr. Berecz, kipar iz Esztergoma, koji je također bio nazočan ovom slavlju.

Na početku slavlja župnik mons. Gere László, pozdravio je g. Biskupa, nazočne svećenike i vjernike. Zatim je biskup blagoslovio nove kipove, a potom predvodio svečano koncelebrirano euharistijsko slavlje.

Prigodne propovijedi održao je preč. g. Ehmán Imre. On je na hrvatskom jeziku osvjetlio lik sv. Leopolda, a na mađarskom lik sv. Elizabete.

A.

*****

Sonta

PROSLAVA SPOMENDANA SVETOG ILIJE

Davne 1917. godine na salašu pored sela, preko željezničke pruge, domaćin Josip Krstin sa svojom suprugom Polkom r. Adin podigao je obiteljsku kapelicu u čast v. Iliji proroku, kao zaštitniku svoje brojne obitelji, pa i cijeloga sela.

Njegov sin Mato sa suprugom Anom Miloš nastavio je tradiciju vjere svojih starih i kapelica je sačuvana do današnjeg dana.

Dugi niz godina ovu kapelicu na blagdan sv. Ilije pohadao je manji broj župljana moleći se za lijepo vrijeme i zaštitu od tuče i drugog nevremena.

U posljednje tri godine na blagdan sv. Ilije pored kapelice se slavi sveta misa u prisutnosti stotinjak i više vjernika. Tako je bilo i ove godine. Misu je predvodio mjesni župnik mons. Marko Forgić. On je održao i prigodnu propovijed.

Domaći umjetnik je za ovu zgodu izradio reljef u drvetu koji je postavljen u kapelicu. Na drvenom reljefu prikazan je Ilija prorok kako se klanja pred svetom obitelji, tj. pred malim Isusom. Umjetnik je proumačio taj prizor ovako: dijete Isus je oblačić milosti Božje koja će kasnije obilno natapati suha srca ljudi.

Željko Krstin, unuk

*****

Sonta

PROSLAVA SVETOG LOVRE

Dugi niz godina u župi sv. Lovre u Sonti svetkovina patrona crkve, slavljena je u nedjelju poslije samog blagdana. Na taj način je samo proštenje padalo i na blagdan Uznesenja Marijina. Kako se ovaj blagdan slavi u cijeloj Crkvi, odlučili smo i mi u Sonti svoje proštenje slaviti na sam dan sv. Lovre. Tu praksu smo započeli 1994. godine i uočili smo da nije bilo ništa manje vjernika na ovom slavlju od onog slavlja nedjeljom.

Ove godine je na sv. Lovru, zbog specifičnosti situacije u selu, bilo nešto manje vjernika u crkvi. Sv. misu je predvodio preč. Andrija Kopilović iz Subotice uz koncelebrante vlč. Edu Mikića iz Svilojeva i domaćeg župnika mons. Marka Forgića. Propovijed preč. Kopilovića je i poslije slavlja još danima komentirana.

Kako je sv. Lovri jedino u Sonti posvećena crkva, a Sonta se nalazi na jakim zemljopisnim i društvenim vjetrometinama, cijeli dan je posvećen molitvi za mir na ovim našim prostorima te za duševni mir svih koji žive na teritoriji naše biskupije.

Željka

Budisava

EKUMENSKI MOLITVENI SUSRET UZ BLAGOSLOV KRUHA

U Budisavi, na dan sv. Stjepana, ugarskog kralja i pokrstitelja mađarskog naroda, 20. kolovoza, održan je ekumenski molitveni susret uz blagoslov kruha. Na susretu su sudjelovali predstavnici Grkokatoličke, Reformatske i Katoličke Crkve.

Blagoslovna molitva izrečena je na mađarskom, ukrajinskom i hrvatskom jeziku. Zbog spriječenosti, ovom ekumenskom skupu nije bio nazočan predstavnik Pravoslavne crkve.

Svečanu koncelebriranu misu predvodio je dekan i župnik novosadski preč. Strikovits János koji je govorio o liku i ulozi sv. Stjepana kralja u povijesti mađarskog naroda. O liku i djelu sv. Stjepana na hrvatskom jeziku govorio je petrovaradinski župnik preč. Marko Kljajić.

Marko Kljajić

BEZ TAIZEA NE BI BILO NI FRANCUSKE

Taize. To je mjesto koje kada ne bi postojalo, ne bi bilo ni Francuske. Bez Francuske ne bi postojala Europa, a bez Europe ne bi bilo svijeta. Tako kažu stariji Francuzi iz okolice ovog malog mjestašca udaljenog pedesetak kilometara sjeverno od Lyona. U to se zaista može uvjeriti onaj tko posjeti ovo zanimljivo mjesto. Kad jednom odete tamo, ono vas privlači još više i željeli biste ostati u njemu što duže. U Taizeu možete pronaći sebe i na pravi način se obratiti Bogu. Subotom navečer na večernjoj molitvi imate osjećaj kao da se sve to odvija u nebu. Prate vas zvuci pjesama "Laudate Dominum", "Jubilate Deo", "Bless the Lord" i mnogih drugih, koje vas nekako ne mogu obići. Osim vjere u Boga stižete veliki broj prijatelja koji dolaze iz svih krajeva svijeta. Navečer se pjevaju pjesme iz cijeloga svijeta. To se sve odvija u blizini "Oyaka" - mjesta za zabavu.

Bilo nam je teško napustiti Taizeu. Krenuli smo, ipak, svojim kućama pjevajući pjesme iz Taizea i usput moleći s nadom da ćemo se i iduće godine ponovo ovdje naći i susresti prijatelje koje smo upoznali...

Sada čekamo susret mladih u Stuttgartu za Novu godinu. I tamo bismo voljeli poći. Bit će izvještaja i odatle.

"Laudate Dominum, omnes gentes, alelluja!"

Miroslav Zelić,
župa sv. Rok - Subotica

HVALOSPJEV SRCU

Blagoslovljen budi, Gospodine moj,
jer Te tražim i Tebe nalazim
jer budiš u meni proljeća dobra
i iskorjenjuješ klice zla.
Svjetlom svojim moje tame obasjavaš,
putovima mojih ruka je Tvoja putokaz.
Ruke moje dobrotom svojom puniš
i očima mojim izgubljeni vraćaš sjaj.
Od iskona po imenu me zoveš
na čelo moje zvijezde ugradio si sjaj.
U svoje me stado izgubljenog vraćaš,
dlanove moje za mreže ribarske pripravljajš.
U pustinji kušnje jakost si moja.
Nosiš me kao kap vode na dlanu,
od šibanja vjetrova
desnica me Tvoja zaklanja.
Kad suze mi teku, moja si utjeha,
radosti moje Ti si vječni sjaj.
Hladnoći mojoj Sunce si i žega,
osame moje moja sjena, tješitelj moj i pratilac.

Kristijan Kočiš

IZ TAIZEA SE SVATKO VRAĆA KUĆI DRUGAČIJI, BOLJI...

Da mi je netko prije godinu dana rekao kako je u Taizeu lijepo, ne bih mu vjerovala, ali sada, kad sam se vratila odatle, mogu reći da sam u potpunosti promijenila mišljenje. Boravila sam u Taizeu od 10. do 18.08. 1996. godine s još pedesetak mladih, djece i obitelji iz Subotice. Bit ću iskrena i priznati da sam u Taizeu pošla s namjerom da se provodim, ali nakon svega proživljenog i doživljenog, žao mi je što sam to pomislila i rekla. Sada mogu pričati o provedenim divnim danima, prijateljstvima koje bih željela nastaviti i njegovati, dubokim iskustvima molitve i tišine. U svakom slučaju bilo je to novo iskustvo za sve nas. Otkrila sam ono za mene najbitnije: ČEŽNJU ZA BOGOM, a i imala sam prilike jer smo svakim danom tri puta imali molitve: ujutro, u podne i navečer. Molitva se sastojala od tišine, meditacije i pjevanja. U svemu tome osjećala se posebna Božja prisutnost i blizina. U takvom ozračju duša se lako otvara Bogu, a Bog vas hrani svojom riječju. Divan je to osjećaj, koji se ne može riječima opisati. To se u Taizeu može osjetiti, doživjeti - kroz molitvu i tišinu.

Petkom navečer poslije večernje molitve bila je molitva oko križa, a subotom je za vrijeme večernje molitve cijela crkva pjevala s upaljenim svijećama, nakon čega je slijedio susret s bratom Rogerom u crkvi.

Sve je ondje za mene bilo novo, a pogotovo to da smo u bilo koje vrijeme mogli poći u crkvu. Jednostavno, kad god osjetiš potrebu da razgovaraš s Bogom, podeš u crkvu, jer je crkva bila otvorena i danju i noću. Bilo je čak i onih koji su odlazili u crkvu i spavati, pjevati... osluškiivati Božji glas i uživati u njegovoj prisutnosti.

UISTINU...

Ljubav je kao rijeka. Teče, sliva se, samo gdje?! Ona nikad ne nestaje, ne prestaje. Ona je nešto što ispunjava svakog čovjeka, ali ne izvana, već iznutra... Dubinu duše u koju samo Bog može uploviti. Nema svijeta bez ljubavi i obratno. Svaki čovjek čezne za ljubavlju - nježnom i blagom, onom pravom... Istinskom i bezgraničnom. Za ljubavlju bez koje nema prave sreće i koja je tu negdje oko nas, a ne samo negdje gore... Da bismo iskusili tu ljubav, moramo biti plodno tlo, dobri iznutra. Spretni da primimo bla-

Pored molitvi u kojima smo se potpuno predavali Bogu imali smo svaki dan i predavanja o raznim biblijskim tekstovima koja nam je držao brat David. Poslije predavanja bio je rad u grupama u kojima smo razgovarali o određenom odlomku Svetoga pisma. Na taj način smo se i međusobno upoznavali i razmjenjivali iskustva. I tokom tih nekoliko dana rodila su se nova poznanstva. Zemlje koje su nam do tada bile samo komadići raznih boja na karti svijeta postale su mjesta u kojima žive ljudi koje sada poznajemo, ljudi koji su u Taizeu došli s istim ciljem kao i mi: približiti se Bogu.

Taizeu je mjesto u kojem su svi jednaki gdje svi žive pod istim uvjetima. Svi smo bili isti i ravnopravni. Svi smo proživljavali iste probleme i trudili se da nam boravak ondje bude što ljepši.

Taizeu je mjesto koje svima pruža gostoprimstvo. Prima nas u trenucima tuge, kao i u trenucima radosti. Prima nas s našim problemima i poteškoćama. To ozračje dobrote otvara srce, te svatko polako ostavlja sve strahove i sumnje. Iz Taizea se svatko kući vraća drugačiji, bolji...

Ono što bih željela poručiti svim mladima koji još nisu bili u Taizeu jest da ga sigurno trebaju posjetiti i doživjeti ovo što smo mi doživjeli. A oni koji su se od Boga udaljili, vratiti se Bogu, jer on svakog s nestrljenjem očekuje.

Željka Zelić

goslov, dar ljubavi vječne, koja nam se stalno pruža. Ali... mi je ne znamo primiti. I onda padamo u ponor, ponor bez dna u kojem nema ljubavi. A tko nam je kriv?! Krivimo sebe - najviše i tražimo izlaz. Molimo. Sve dok nam Bog ne pokaže svoje lice. On nam pruža ruku iz svjetlosti. Ali mi je se bojimo. Ne prihvaćamo tu ruku, jer se bojimo da ćemo izgubiti i ono malo ljubavi koje nosimo u sebi. I tako sebe varamo. Jer ni to zrnce ljubavi u nama nije prava ljubav - bez ljubavi Gospodnje smo tlo bez roda - nitko i ništa.

Željka

NAŠAO SAM SVOJE MJESTO U CRKVI

MIROSLAV PAVLUKOVIĆ
18 godina

(Razgovor s aktivnim mladim vjernikom)

- Miroslave, predstavi nam se u kratkim crtama!

Prije nekoliko dana napunio sam 18 godina. I meni se čini nevjerojatno, ali eto punoljetan sam.

Moj dosadašnji život razvijao se u dva smjera: ovaj vezan za Crkvu i drugi u koji stavljam školu, društvo, sport i sl. Mislim da sam bio dovoljno uspješan jer sam u Crkvi učvrstio svoje mjesto i znam da bez Crkve moj život ne može funkcionirati. S druge strane, završio sam srednju ekonomsku školu, stekao mnogo prijatelja, a stvorio sam i kraću sportsku karijeru.

- Pretpostavljam da je i na tebe, kao i na mnoge mlade ljude, utjecala obitelj. Predstavi nam je.

Utjecaj obitelji je svakako velik, jer je i ona sama velika, naime broji šest članova. Pored roditelja tu su još starija sestra i brat, kao i mlada sestra. Dakle, kada imaš toliko osoba oko sebe koje te vole, od kojih je uvijek bar netko raspoložen za dobar savjet, nije teško prebroditi bilo koji problem.

- Imaš i velik krug prijatelja. Kako se zabavljate?

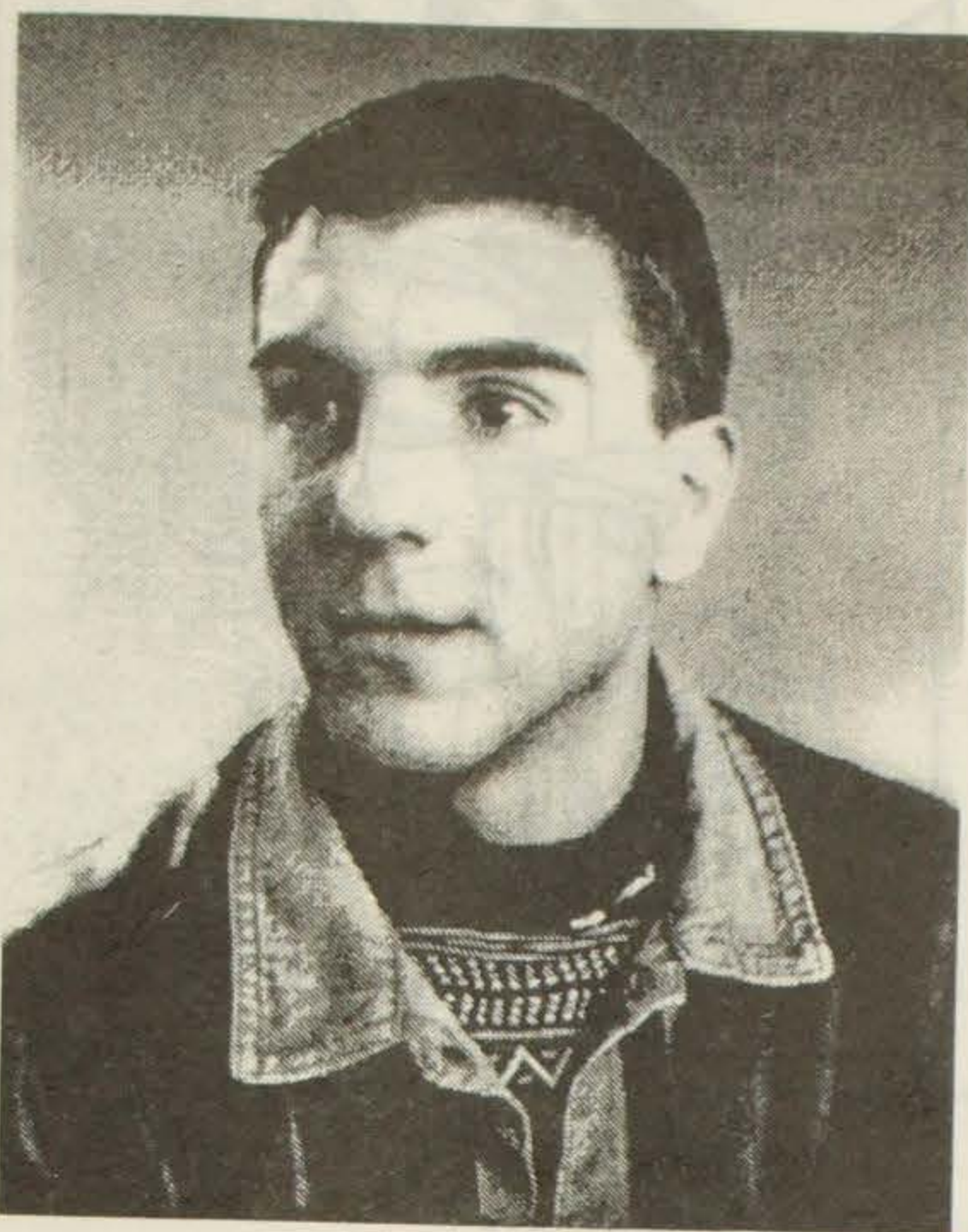
Prijatelja stvarno imam mnogo i koristim svaku priliku za susret s njima i, ako je na meni da iskreiram način zabave, onda će to biti neki sportski susret, a rjeđe večernji izlazak u diskoteku. U sportu sam zaista svestran jer volim igrati košarku, odbojku, nogomet, tenis, stolni tenis, zapravo svaki sport za koji postoje uvjeti.

- A u trenucima kad si sam? Imaš li neki hobi?

Takvi trenuci su izuzetno rijetki, ali i onda sam s prijateljem, a to je Biblija. Shodno situaciji biram odlomak koji pročitam i proanaliziram. Iz nje crpim mnoge korisne savjete.

- Ljeti se rijetko sjedi kod kuće. Kako ti gledaš na provod mladih?

U pravu si kad kažeš da ne treba sjediti kod kuće. Tu su moji prijatelji za izlazak. Ako mogu utjecati na planiranje izlaska, onda ćemo prvo ići na neko mjesto gdje je muzika mirnija i tiša, gdje se može razgovarati, a tek onda u neku od diskoteka. Izlaske u grad volim najviše zbog dance muzike i normalno zbog lijepih djevojaka.

- Tvoj život je ispunjen i aktivnošću u Forumu mladih, a i jedan si od animatora na Susretima mladih. Kaži nam nešto o tome!

Forum mladih katolika Jugoslavije je organizacija mladih na nivou čitave zemlje i stvoren je sa svrhom povezivanja mladih svih sedam naših biskupija. Dogovaraju se i organiziraju razni susreti, druženja, hodočašća i uopće sve što bi moglo mlade interesirati. Jedna od inicijativa je da se svakog prvog petka u mjesecu okupimo u svojim gradovima i na poseban način molimo jedni za druge. Mi Subotičani molimo na misi za mir prvog petka u kapeli Crne Gospe kod franjevacu.

Ove godine sam prvi put bio animator na susretu mladih u Baču, a to je bilo za mene veliko obogaćenje.

- Za čitatelje "Zvonika" bi bilo interesantno otkriti neke od budućih aktivnosti Tribine mladih.

Iz susreta s mladima na Forumu mladih znam da nam mnogi "zavide" na našoj Tribini pa nam je to još veći poticaj za nastojanje da se ona obogati. Naročito nas povezuje druženje nakon predavanja. Formirana je manja ekipa aktivnijih mladih ljudi koji imaju svoje uloge u organiziranju tog druženja. Bilo je i bit će kolača, sokova, planiramo turnire u šahu i stolnom tenisu, ponekad bude i tombola s nagradama. Sve će to pratiti dobra muzika - u čemu je moja najveća uloga. Očekujem pomoć i molim sve one koji mogu pomoći u materijalu da mi se jave.

- Što te još interesira?

Ovo je baš dobro pitanje jer mogu reći što mi je najveći san. Moja velika ljubav su brzi automobili i autosport. Uprskos velikom riziku volio bih se naći za volanom nekog izuzetnog automobila na jednoj od poznatih svjetskih staza. Znam da je to samo san, ali jako ga volim.

- Tvoji daljnji planovi... Razmišljaš o svojoj generaciji...

Planove je pomalo nezahvalno iznositi, jer postoji mogućnost da se ne ostvare. I ja ih, naravno, imam. Nastavit ću aktivnosti u Crkvi (Tribina mladih, susreti mladih naše biskupije i Forum mladih Jugoslavije), ali ima nešto što me posebno raduje. Želim završiti u gimnaziji Paulinum dva zadnja razreda i nakon toga upisati se na Pravni fakultet.

Vjerujem da se mnogi mladi u današnjem trenutku ponašaju pomalo "zbunjeno" jer im tako okolnosti diktiraju, ali isto tako znam da moja generacija, koja u Crkvi vidi svoje mjesto, može odoljeti svim izazovima. Moje je geslo da se dobro dobrim vraća.

Razgovarala Vesna I.

Odjeci duhovne obnove

BILO NAM JE LIJEPO

Od 16-18. srpnja u župi Sv. Križa u Somboru održana je duhovna obnova za djevojke. Misa i proštenje u Karmelićanskoj crkvi bili su lijep uvod u zajedništvo koje je slijedilo. Iako je iz Subotice bilo samo nas osam, bilo je lijepo, bolje smo se upoznale međusobno, a i s mladima iz Sombora. Predavanja, duhovne vježbe i sv. misa bili su sastavni dijelovi svakog dana. Predavač je bio vlč. Andrija Kopilović, župnik župe Marije Majke Crkve iz Subotice. Moto duhovne obnove bila je Petrova rečenica upućena Isusu: "Gospodine, kuda da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga". Predavač je mladima rasvijetlio značaj i smisao puta, riječi života i dao odgovore na mnoga druga pitanja. Vrijeme je bilo suviše kratko da bi korjenite promjene bile bezuvjetno vidljive kod svake od nas, ali dobile smo novu snagu i podsticaj za daljnji duhovni razvoj i rast, mnogo jasnije nam je viđenje Boga ljubavi, koji je prisutan u svakom trenutku našeg života - u sreći, tuzi, brizi, radosti, boli... uvijek.

U pauzama smo se družili uz odbojku, stolni tenis, pjesmu i glazbu. Vlč. Franjo Ivanković i njegovi mladi suradnici bili su izvrsni domaćini kao i baka Roža i deda Lalika koji su primili na prenočište četiri djevojke.

Zadnje večer mladi iz Sombora pokazali su nam svoj grad, a nakon toga slijedilo je druženje uz šalu, igru i glazbu.

Želimo zahvaliti i osoblju kuhinje koje se od srca brinulo za našu "tjelesnu obnovu". S nestrpljenjem očekujemo sljedeću priliku za susret (dužijanca, proštenje).

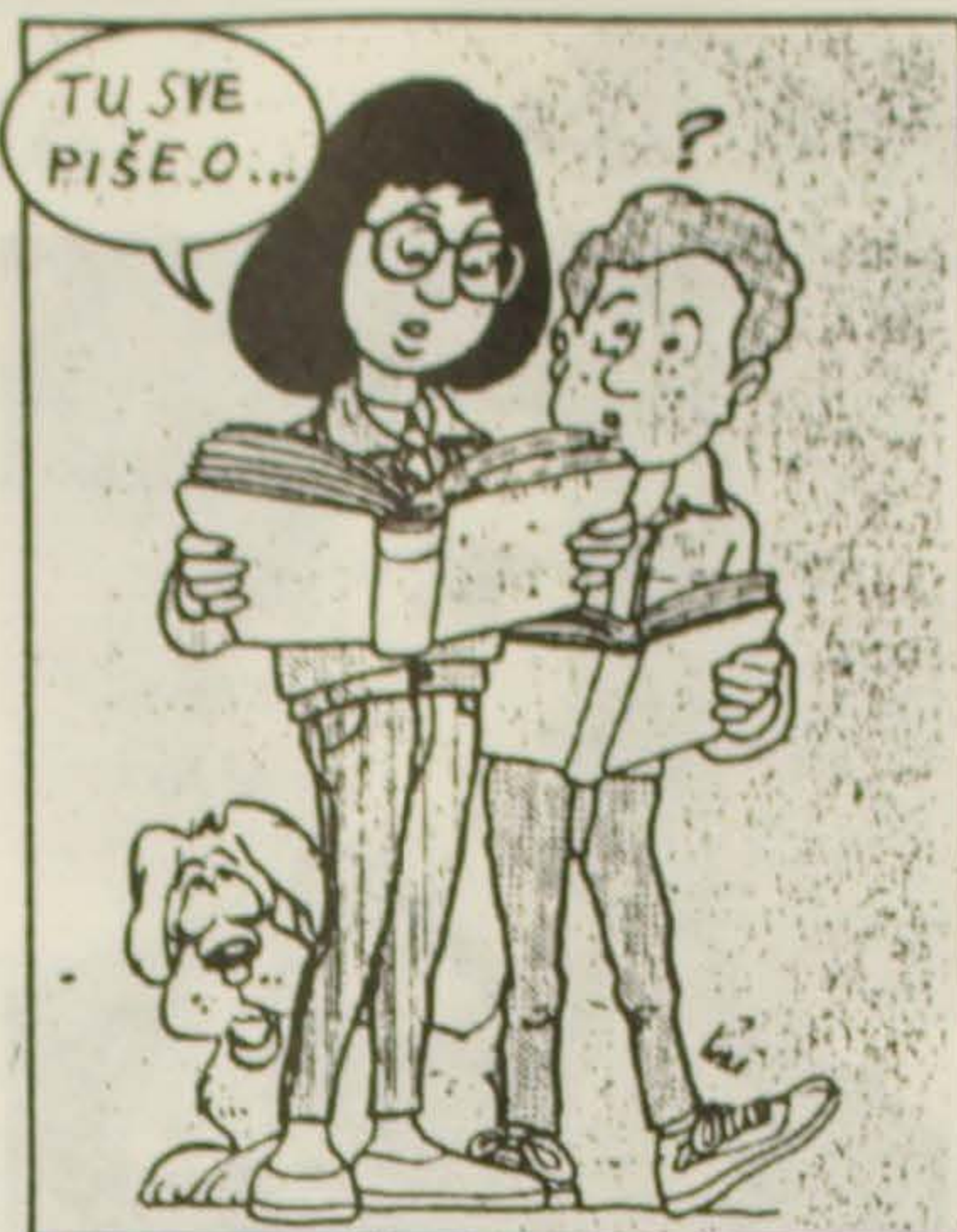
Dijana i Jasmina

Uređuje: Katarina Čeliković

SVI NA UJERONAUKE!

Nakon odmora - vrijeme za rad i učenje! Da to ne bi izgledalo preozbiljno, moramo se podsjetiti da je odmor trajao dovoljno dugo i da smo se svi opustili i pomalo zaboravili na školske i druge obaveze.

Dragi Zvončići, sada je prilika da donesete nove odluke za vrijeme koje dolazi! Budite uporni i vidjet ćete kako se isplati sve na vrijeme uraditi. Nakon škole odmah uradite domaće zadatke, nakon

vjeronauka podsjetite se što ste novo čuli i naučili! Sigurno će vam ostati dovoljno vremena za igru i zabavu, a što je još važnije, svi će biti zadovoljni - i vaši roditelji, i vaš župnik, vaš vjeroučitelj, a i vi sami. **RECEPT JE PROVJEREN!**

Očekujem da mi pišete o novom početku, da šaljete vaše pismene radove, ali molim vas **ONO ŠTO STE VI NAPISALI**, a ne **PREPISALI!** Ono vaše je zapravo najljepše!

Dakle, s nestrpljenjem očekujem PTT!

Vaša Zvončica

KAKAV SI PRIJATELJ?

(mini kviz)

Sigurno svi vi imate svoje prijatelje, ali možda bi bilo dobro u ovom mini-testu "provjeriti" to prijateljstvo. Odgovorite na pitanja, zbrojite bodove i pronađite sebe na kraju. Ipak, ako i ne bude rezultat po vašem ukusu, imate još prilike da se promijenite!

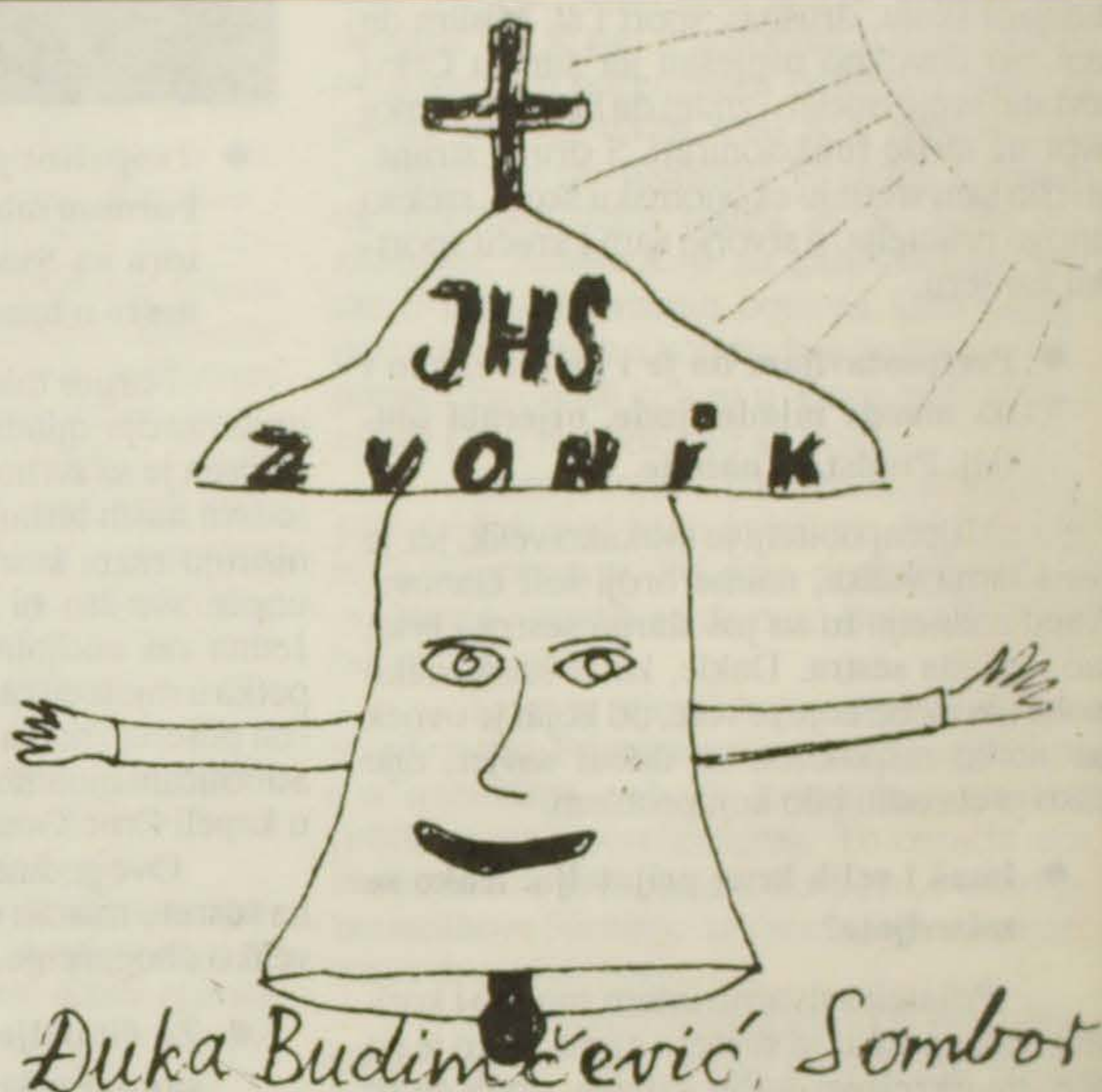
- Čuo si da je tvoj prijatelj drugima pričao ružno o tebi. Ti ćeš:
  - odmah ga propitati što je to pričao o tebi (2)
  - nećeš više razgovarati s njim, pa nek vidi on (0)
  - nećeš se ni osvrnuti na to - znaš da je tvoj prijatelj pravi prijatelj (3)
- Prijatelj te moli da mu posudiš novac za sladoled. Iako ti se čini da ti nikad neće vratiti, ti:
  - nećeš mu posuditi (1)
  - posudit ćeš mu bez razmišljanja (3)
  - dat ćeš mu, ali ćeš ga svaki dan podsjetiti da ti još nije vratio (2)
- Prijatelj je zakasnio na dogovoreni sastanak. Sutradan ćeš:
  - prekinuti druženje s njim (0)
  - praviti se kao da se ništa nije desilo (3)
  - pitati ga za razlog zašto nije došao (2)
- Voliš svog prijatelja zato što:
  - ima "sto čuda" - kompjutor, bicikl, daje ti da se svime igraš (1)
  - zato što je zabavan i dobar i uvijek spreman pomoći (2)
  - zato što te u svemu sluša i odobrava ti (1)
- Prijatelj ti se pohvali svojim remek-djelom, slikom. Ti ćeš:
  - reći da je slika stvarno lijepa (3)
  - pokušati objasniti što ti se čini dobro, a što loše (2)
  - kratko ćeš reći da je to čisti promašaj (1)
- Nakon male svađe zbog neke "bezvezarije" ti ćeš:
  - čekati da on prvi pride, jer ipak je on kriv za svađu (0)
  - osjećati se jako krivim i prvi tražiti pomirenje (3)
  - prvi ćeš prići i nećeš tražiti tko je kriv - važno je imati prijatelja (2)

BODOVI

3-9: Još uvijek ne znaš što je prijateljstvo. Najviše voliš imati prijatelja koji će ti se diviti i cupkati za tobom. U prijateljstvu se ne smije tražiti korist!

10-13: Ti si pravi prijatelj! Znaš da su u prijateljstvu obje strane jednako važne i da se prijateljstvo strpljivo gradi. Spreman si drugome pomoći i primiti pomoć.

14-17: Ti si vjeran kao pas! Pazi samo da ne ispadneš pravi naviko kojeg će prijatelji iskorištavati. Trudiš se da u svemu ugodiš prijatelju samo da bi te želio za prijatelja. Prijateljstvo nije samo davanje - nego ravnopravnost!

Malo se šalimo

SIGURNOST

Na željezničkoj stanici pita žena muža:
 - Jesi li siguran da si zaključao vrata od stana?
 - Sjećam se dobro da sam ključ u bravi dva puta okrenuo...
 - Onda možemo mirno putovati.
 - E, to nisam siguran - jer nisam izvadio ključ iz brave.

UNATRAŠKE

Na kraju vožnje taksista kaže:
 - Dužni ste mi pet stotina...
 Putnik u kolima se zbuni:
 - Uhh, neprijatno mi je, imam samo četiri stotine.
 Zato vas molim, vozite za sto dinara u rikverc...

NOVA KNJIGA PJESAMA ZA VAS

Nedavno je iz tiska izašla nova knjiga pjesama za vas, Zvončići, koju je napisala Nedeljka A. Šarčević. Ona je toliko zanimljiva da ćete već nakon prvog čitanja neke pjesmice naučiti napamet.

Pjesme govore o životinjama, o dječjim zgodama i nezgodama i to na vrlo šaljiv način, a uz njih su i simpatični crteži u boji.

Već u ovom kolu nagradne igre autorica je poklonila jednu knjigu, a i vi je možete naručiti na adresi Uredništva za samo 15 dinara.

SLOVO "A"

Baš je to smiješno učiti slovo "A" kad ga od rođenja svako dijete zna.

Ako neko sumnja, a istina je ta nek osluhne bebucim se rodila.

Svima ona javlja: "Evo, stigoh ja ..."
i prvo slovo kaže:
aaaaaaaaaaaa

zanimljiv
Ujerski
Obiteljski
Naš
Informativam
Katolički

Maja Vulinović, VII razred, župa sv. Križa, Sombor

Odgovor na pitanje potražite u rubrici
"Dogadanja u Subotičkoj biskupiji".

PITALICE

1. Vito i savito, da nije vito i savito, do neba bi doseglo. (tup)
2. Svakog odjene, a sebe ne može. (algi)
3. Crno ruho ima, repom rado klima, u gaju skakuta, frula mu je žuta. (sok)

Najavljujem!

Branka iz Subotice pitala me znam li što je to "Rožarsko društvo". Ja sam joj odgovorila da znam jer sam i ja član tog društva. U sljedećem broju "Zvonika" opširnije ću objasniti pravila ovog društva i kako možete postati njegov član.

Zvončica

REZULTATI NAGRADNE IGRE!

U prošlom broju odgovor ste morali sami pronaći i to na drugim stranicama "Zvonika" i mogu vam reći da su svi odgovori točni! Znači da vi čitate ovaj List baš kako treba, a ne samo vaše stranice. Naš kandidat za sveca, rođen na đurđinskom salašu, zove se o. GERARD TOMOSTANTIĆ.

Zahvaljujemo našem dragom sponzoru, obitelji koja želi ostati anonimna, na svim poklonima!

Na Hrvatskom Majuru nagrađeni su ovi Zvončići:

1. Slavko Vukov, Vase Pelagića bb, Stari Žednik
- veliki metalni križ
2. Martina Gabrić, G. Verušić 19, Hrvatski Majur
- knjiga Nedeljke A. Šarčević: "Što bi bilo, kad bi bilo..."
3. Antuš Balažević, Jugoslovenska 56, Subotica
- 2 majice
4. Vlatko Vizin, Matka Vukovića 12, Kelebija
- vodene bojice
5. Marin Dulić, Mala Bosna 133, Mala Bosna
- školska torba
6. Marinko Vereb, Gornji Tavankut br. 1074, Tavankut
- 2 majice
7. Ivana Radak, Mala Pešta 96, Đurđin
- komplet flomastera
8. Filip Čeliković, Jo Lajoša 68, Subotica - 2 majice
9. Alen Mihaljev, M. Oreškovića 6, Sonta - kapa
10. Zoran Gorjanac, R. Končara 38, Bački Breg
- puzzle (slagalica)

Svoje kupone šaljite na već poznatu adresu: I. Milutinovića 52, 24000 Subotica najkasnije do 21. 09. 1996. Sljedeće izvlačenje će biti na svečanoj akademiji povodom 100. obljetnice crkve Sv. Roka u Subotici.

KUPON ZVONIKA br. 23

Poznato Marijansko svetište kraj Subotice zove se:

Odgovor: _____

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

ZANIMLJIVA INICIJATIVA

Kotorski biskup mons. Ilija Janjić uputio je roditeljima časnih sestara jedno lijepo i zanimljivo pismo. Zbog originalnosti ideje i zbog njegovog sadržaja prenosimo ga i mi u cijelosti.

Poštovani!

Ovo pismo upućuje novi biskup kotorski Ilija Janjić prvenstveno roditeljima časnih sestara, koje žive na teritoriju Kotorske biskupije, a onda i bližoj rodbini (sestrama i braći), ako su se roditelji preselili s ovoga svijeta u vječnost.

MAJKO! Budi sretna što Tvoje dijete pripada "ZBORU" posvećenih osoba, koje se nesebično "troše" za dobro drugih. Usrećiti drugoga je za svaku pohvalu. To može osoba koja je puna Boga i koja ima udio te beskonačne Božje ljubavi u sebi da se živi za druge. To je ona altruistična ljubav (okrenuta prema drugima), a ne egoistična (okrenuta prema sebi). Majka Terezija je očiti primjer nesebičnosti. Stoga, **DOBRE MAJKE**, molite da Vaše dijete koje je posvećeno Bogu i dalje ostane na diku što je okrenuto da usrećuje druge, i da Vam i dalje ostane u krugu Božjih **IZABRANICA**, a Vama **HVALA** na dosadašnjoj potpori!

OČE! Ne manje priznaje upućujem i Tebi, koji si možda imao drugačije snove o budućnosti svoje kćerke. Oče, iako stvaraš sigurnost drugima oko sebe, i sam želiš tu životnu sigurnost. Najbolje osjećaš svoju radost i sigurnost kada su svi iz Tvog ognjišta zbrinuti i kada su se uputili na pravi put. Taj dio radosti imaj i sa strane ovog čeda, koje se zaista uputilo pravim putem, koje je posvećeno Bogu, a koje radi u lokalnoj Crkvi Kotorske biskupije. Kao predstavnik ove Crkve, osjećam potrebu da i Vama očevima izrečem preko ovih slova veliko **HVALA** što ste i Vi svojim životnim i kršćanskim stavom pridonijeli da je Vaša kćerka našla sebe u svom duhovnom zvanju.

DRAGA RODBINO! Vi se vjerojatno ponosite što ste krvnorođbinski povezani sa **SESTROM**

koja je odabrala bolji dio, koja je postala **ČASNA SESTRA**, da tako Krista što vjernije slijedi. Vaša **SESTRA** djeluje u Zaljevu Svetaca, u biskupiji koja ima svoje **MILJENIKE**, koji su podignuti na čast oltara, a svi su se posvetili Bogu u redovničkom staležu. Tako je sv. Leopold bio redovnik-svećenik. Bl. Gracija je isto bio redovnik ali nije bio svećenik nego časni brat. Bl. Ozana je bila redovnica - časna sestra. Svi ti miljenici su se "usrećili" jer su Boga našli i istinski ga živjeli. Nešto slično se usrećila i Vaša **SESTRA**, koja tek želi i koja se trudi svojim radom i molitvom postići **SVETOST MILJENIKA BOKE**. Stoga ne budite zabrinuti za svoju sestru, koja želi da bude mila i Bogu i ljudima.

DRAGI RODITELJI I DRAGA RODBINO! Budite sretni što prisutnost Vaše **ČASNE SESTRE** u ovim prostorima i u ovom vremenu liječi mnoga srca klonula i duha iznemogla. Gospodin joj uzvratio da i dalje "zrači" svojom smirenošću i da bude magnet za Krista u sredini gdje trenutno živi.

Ovo pismo je mali znak pažnje za sve roditelje i rodbinu od **SESTARA** koje žive u našoj maloj biskupiji.

Sestre "vuku" svoje korijenje iz različitih krajeva bivše Jugoslavije. Nekima su **OGNJIŠTA** u samoj Crnoj Gori, drugima na Kosovu, trećima u Bosni i Hercegovini, a ponajviše svoja ognjišta imaju u Hrvatskoj. Crkva jednako prihvaća svaku osobu po principu Kristova htijenja, jer On želi da sav svijet bude Njegov...

Sve **VAS** srdačno pozdravlja novi biskup iz Zaljeva Svetaca

Ilija Janjić

P.S. Reći ću sv. misu za sve žive roditelje i rodbinu, a također ću reći sv. misu za sve pokojne roditelje naših sestara.

Odjeci ljeta

DOŽIVLJAJ SUSRETA

Par riječi u lagodnom časkanju skrenulo je moju pozornost na vedre oči, otvoreni i slobodni pogled jednog sugovornika. Naslućivala se dubina iza jednostavnih riječi. Posta mi blizak i po nečemu prepoznatljiv, a ni imena mu nisam zapamtila. Uvijek problem s imenima. Na koncu večeri osjećah se tako dobro kao kod doživljena susreta. U želji da zadržim što duže to raspoloženje i u nedostatku Sv. Pisma, uzeh pred sebe knjigu "Još nam uvijek govore", i ponovno se vratih u društvo svojih profesora: dragog i strogog p. Jerka Fućaka, vrlo poštovanog dr. Josipa Turčinovića, i punog Duha dr. Vjekoslava Bajsića. Kako još jasno raspoznajem u sebi boju njihova glasa. Jedan mi je dušu poznavao i budio, drugi na razboritost pažnju skretao, a treći me je hrabrio da budem to što jesam, pa makar bila i čuđenje svijeta. I danas mi govore dok odzvanja jeka njihovih riječi u meni. A čuđenje sam sama sebi!

Jutrom kad sunce razgrnu moj tako željeni miran san, susretoh opet ta dva živa oka tog vitalnog starca u odori Maloga brata. Kratak pozdrav, iskrena dobrodošlica i ja kročih u Crkvu na nedjeljnu zahvalu Bogu na svemu darovanom: suncu, moru, kamenu, najviše ljudima. Začuje se zvono i zaori se pjesma. Započe misa, moja, naša, Peranova. Krist izide na more i ispriповjedi prisposobu o sjemenu. A ja poželjeh biti plodno tlo. I tako mi je bilo dobro. Kad bih mogla taj mir uvijek nositi sa sobom. Čak i pitanje: Što mi je činiti, Gospodine? bilo je pitanje bez bola i tjeskobe.

Udoh tiho u blagovaonu samostana Sv. Eufemije gdje me dočeka osmjeh dobrodošlice p. Perana čija se misa pjevala. Iznenađeno pogledah svoga sinočnjeg sugovornika i shvatih što sam prije trebala zapamtiti: ime! Svi se nasmiješiše mojemu iznenađenju. A ja sam zapravo tako male na bila sretna da me nije smetalo ništa u neposrednosti susreta. Pa ni ime.

R. M.

Kampor uoči Sv. Bonaventure 1996.

Uređuje: Stjepan Beretić

BIKOVO

- **Župnik Mamužić za svoje salašare**

Kaločko-bački nadbiskup György Császka se 30. siječnja 1903. godine iz Budimpešte pismom obratio poglavarstvu slobodnog kraljevskog grada Subotice u kojem između ostalog spominje pokojnog župnika subotičke župe svete Terezije, koji je još 15. travnja 1892. godine potpisao svoju oporuku. Tom oporukom Matija Mamužić najveći dio svoje ostavine određuje za gradnju crkvi među salašarskim vjernicima. Među salašarskim područjima, o kojima se govori u spomenutom pismu, najprije je riječ o južnom području pustare Tompa, tj. o Radanovcu. No, nadbiskup je bio mišljenja da su oni najbliže gradu od svih salašara, pa je odlučio za kasnija vremena odložiti gradnju crkve na tome području. Nadbiskupova pozornost se okrenula Verušiću. Verušić je, piše nadbiskup, najmanje sat i pol daleko od grada, a broji više od 4400 vjernika. Stoga je odlučio da se najprije o njima pobrine.

- **Crkva svetoga Matije apostola**

Isti je nadbiskup, nakon savjetovanja sa svojim nadbiskupskim kaptolom i generalnim vikarom, odredio da buduća župa i crkva na Verušiću bude posvećena svetom Matiji apostolu, zaštitniku pokojnog župnika Mamužića, da bude "vječni spomen na tog gorljivog pastira duša, koji se za života najviše starao oko dušobrižništva među salašarskim vjernicima, radi toga je i najviše patio. Čak su i okolnosti njegove smrti povezane s nastojanjima oko salašarskih crkvi. Pravo je, dakle, da se izvršni cilj njegovog neumornog djelovanja na slavu Božju što prije ostvari". U tom smislu, nadbiskup Császka moli gradsko poglavarstvo u Subotici da što prije odredi mjesto za buduću crkvu, te da naruči potrebite nacрте, kao što je već učinilo za salaše u Tavankutu i Sebešiću.

- **Mamužićeva zaklada se gotovo udvostručila**

Subotičko gradsko poglavarstvo je izgleda odugovlačilo s verušićkom crkvom. Gotovina koja je ostala poslije Mamužićeve smrti dospjela je u ruke kalačkoga kaptola. Godine 1911. radilo se već o gotovo 54000 kruna. Tada je šupljački župnik Takács dobio naređenje da ispita raspoloženje gradonačelnika gledom na gradnju verušićke crkve. Župnik bilježi da mu je gradonačelnik istomišljenik, ali se još uzdržava od otvorenog zauzimanja stava prema novoj crkvi.

- **Sve manje izgleda za gradnju**

U međuvremenu je prošao i Prvi svjetski rat. Bačka je već bila u sastavu Jugoslavije, ali se o njezinim vjernicima još uvijek brinuo kalačko-bački nadbiskup iz Kalače u Mađarskoj. 22. veljače 1921. godine piše subotički dekan Hegedűs iz Bajmoka nadbiskupu u Kalaču pismo o bikovačkoj župi. Iz toga pisma doznajemo da je prvim upraviteljem nove župe trebao biti Somborac, Franjo Švraka. Dekan piše kako kapelan Švraka ne pokazuje ni najmanje sklonosti prema postavljenoj mu zadaći. Čini se, da ni sam dekan nije bio za gradnju crkve na Bikovu. Toliko je teškoća nabrojio.

- **Škola - liturگیjski prostor**

U tolikoj mjeri je bezizlazno stanje da ni škola ne bi bila prikladna za bogoslužni prostor. Škole su u državnim rukama. I učitelji. Oni su navodno dobili naredbu od ministarstva da svećenicima ne daju pristup u škole. Ni tavankutski župnik ne smije u

Margica Vojnić Tunić pozdravlja crkvu jubilaru i g. Biskupa

školu, ni žednički Evetović. Kad bi gradske vlasti i to dopustile, što bi na to rekao Beograd?

- **Iznajmiti stan za župnika?**

Isto tako je velika teškoća, misli Hegedűs, i s iznajmljivanjem stana za župnika. Ta na Bikovu se ne može naći soba s drvenim podom. Nitko tamo nema sobe za izdavanje. U jednoj sobi stanuju ukućani, ali i tamo ćeš pod krevetom naći 4-8 kvočki, a ako u drugoj sobi ne stanuje kućna čeljad, tamo je u ovo vrijeme 4-6-8 gusaka na jajima, tamo patke, purice, kvočke. Nizašto na svijetu ne bi seljak izdao te svoje sobe. A gdje bi se župnik tamo i hranio? Ta zimi seljaci jedu oko 9 i oko 16 sati. A tko bi se i usudio, kraj mnogih zavidnika, sada, u poratno vrijeme na hranu primiti župnika!

- **Nitko na Bikovo neće**

Polazeći vjerojatno od stava kapelana Franje Švrake, dekan je mišljenja da nitko od subotičkih svećenika ne bi htio poći na Bikovo, gdje još nema ni crkve ni župnoga stana. On će sve učiniti da koga ipak oduševi za Bikovo, ali se ne nada. Tko je taj, koji ima toliko apostolskog žara, gdje naći čovjeka koji je spreman na takva odricanja, na toliko oskudijevanje, na tako veliku strpljivost i ustrajnost, koja je potrebna da se udare temelji novoj župi na tome području. Tako je strašno izbljedio žar velikog župnika Mamužića. Njegovu je zakladu "progutao" rat. Odnijela granica. Činilo se da Bikovo nikada neće imati župu. No, drugačije je mislio i kalački nadbiskup i novi subotički župnik Lajčo Budanović.

- **Župa svete Terezije iz Subotice za Bikovo**

Mladi župnik subotičke župe svete Terezije Lajčo Budanović piše 8. siječnja 1921. godine nadbiskupu u Kalači da je na Bikovu već podignuta crkva, te da je u tehnički ispravnom stanju. Predlaže granice novoj župi, te piše kako salaši na Čantavirskom putu "ne tendiraju" Bikovu zato što nemaju puta koji bi ih vezao uz bikovačku crkvu. Njima je jednostavnije otići u Čantavir ili u grad. Stoga, piše Budanović, južni kraj Čantavirskog puta "Klisu" nema smisla uključiti u bikovačku župu, već je bolje da ostane u sklopu žedničke župe. Ali bi bikovačkoj župi valjalo priključiti salašare šupljačke župe, inače Hrvate, koji su u južnom kraju Senčanskog puta a i inače odlaze u bikovačku crkvu. L. Budanović piše kako se u blizini crkve ne može naći stan prikladan za novoga župnika. U to vrijeme se o Bikovu starala župa svete Terezije, a misu je služio izvjesni umirovljeni župnik Vince Budanović, koji je ispomagao šupljačkog župnika.

ZAR JE ŽENA STVORENA IZ REBRA ADAMOVOG I ODREĐENA SAMO DA RAĐA?

Vaše pitanje je još jedan dokaz kako je danas važno tumačiti osnovne istine naše vjere, koje se prečesto pretpostavljaju kao "poznate" našim vjernicima. Biblijski izvještaj o stvaranju prvog ljudskog para, Adama i Eve, zaista pripovijeda kako je Bog pustio duboki san na Adama te iz njegova boka uzeo rebro i od njega oblikovao ženu. (usp. Post 2,21).

Međutim, odmah valja napomenuti da čitanje Svetoga pisma zahtijeva neko "predznanje" da bi ga mogli pravilno čitati i razumjeti. Biblija se ne može čitati i razumjeti kao kad čitamo današnje novine! Ona nije pisana današnjim jezikom i pojmovima. Biblija je puna alegorijskog, slikovitog izražavanja. Zato se ne smije doslovno uzeti svaki stavak napisane Božje riječi u Bibliji. Treba ponajprije u biblijskom tekstu tražiti smisao i poruku koju nam Bog daje po Pismu. Konkretno u "rebru" se prepoznaje da je Eva od istoga tijela kao i Adam i da ih je Bog stvorio "na sliku svoju" (opet slikovito izražavanje: da im je dao razum i slobodnu volju); prvi ljudi su zato mogli s Bogom razgovarati, surađivati s njim u "ovladavanju" zemljom i družiti se s njim kao s Ocem svojim. Ipak, zašto je Eva stvorena baš iz "rebra", a ne iz noge ili ruke?!

Slikovit je to govor, poput starih pjesama, ali ima svoj duboki smisao. Taj govor Pisma želi izraziti čovjekovu ljubav i osmisliti njegovu privlačnost prema drugom spolu. Kao što je rebro tu "blizu" srca, tako je i žena "blizu" čovječjeg srca. Zbog nje (žene) "čovjek će ostaviti oca i majku da prione uz svoju ženu i njih dvoje bit će jedno tijelo!" (Post 2,24). Zato ju nije stvorio vjerojatno iz "noge" da je muž ne bi nogama gazio, niti ju je stvorio od "ruke" da muž njom ne bi manipulirao (držao ju kao sredstvo uživanja) - nego ju je stvorio od onoga što je "blizu" srca, da bi po njoj našao i svoje srce!

Tumači Biblije na sličan način tumače da je "iz probodenog Isusova rebra, toga drugog Adama, proizišla nova Eva, Crkva Kristova." (usp. Iv 19,34). Zato sv. Pavao kaže: "Otajstvo je to veliko! Ja smjeram na Krista i na Crkvu" (Ef 5,32). Sve je to, dakle, biblijski govor a ne govor današnjeg jezika. Tako ga treba čitati i tumačiti. Crkva je od Krista poslana kao tumač riječi Božje.

Što se tiče Vaše druge tvrdnje - ona nije sasvim točna, jer cilj bračne ljubavi nije samo rađanje, nego i podržavanje ljubavi u braku i međusobno potpomaganje! No, kao što je đavo u početku povijesti napastovao ženu (Post 3,6), tako je on i danas na djelu - želeći posegnuti i povrijediti dostojanstvo ženskoga bića. Pogrešno tretirati ženu znači razoriti njezinu seksualnost, obitelj i život. A to su tri dragocjene vrijednosti koje pripadaju ženi, a koje su danas vrlo ugrožene:

a) Djevičanstvo. Ono se danas smatra srednjovjekovnim iznašaćem. Slušajte samo što govore naše srednjoškolke: djevojčice te dobi, pa i ranije, smatraju sramotom ako je neka od njih ostala još djevica i ako nije još imala takvih odnosa s mladićem ili čak s nekim mužem.

b) Materinstvo. Ono više ne vrijedi kao ostvarenje jedne žene i cilj njezinog života, već suprotno: ono, navodno, postaje zapreka samopotvrđivanju i sreći jedne žene. Radi toga se žene odlučuju za pilule, pobačaj i neplodnost. Biti majka - to više nije dobro za nju!

Čitam u Bibliji da je Bog stvorio Evu, prvu ženu, iz rebra Adama, prvog čovjeka! Zar nije to pravi nonsens? I zašto ju nije stvorio iz ruke ili noge?

Crkva uz to uči da je ljubav između muža i žene usmjerena samo na rađanje djece!? Molim Vas, recite nešto o tom.

(R. i K. Subotica)

c) Brak. U našem modernom društvu rastava se dozvoljava i to je samo po sebi razumljivo, pa makar razlog bio sasvim banalan. Nitko ne shvaća da bi muž i žena trebali biti zajedno. A kako bi i mogli kad između njih dvoje ima toliko nevolja? I zašto bi bračna veza između jednoga muža i jedne žene mo-

rala biti nerazrješiva? Kad nastanu problemi, zar nije bolje naći drugu ženu ili drugoga muža? Međutim, razaranje jedinstva i nerazrješivosti braka uzrok je dubokih nevolja modernih generacija (naraštaja).

Kad je Bog stvorio čovjeka kao muško i žensko, onda je on utemeljio i obitelj. Toj bračnoj zajednici muža i žene, i djeteta, kao ploda njihove ljubavi, prethodi ozvaničenje (vjenčanje) po javnom autoritetu koji ju potvrđuje. Pa ipak, ta obitelj, kao mjesto odgoja djece i prenošenja vrednota od oca i majke, kao da više ne treba da postoji. Danas sve više društvena zajednica preuzima mjesto koje zapravo pripada obitelji. Sve više u obitelji blijedi slika oca jer ga djeca kao takvoga sve manje prepoznaju. On zapravo nema svog identiteta! Otac više ne znači za djecu nikakvu sigurnost jer kad dođe do bračnih kriza otac odlazi, a mama plače (kako se često čuje od djece)! Ali, nakon par mjeseci i ona se snađe: nađe nekog prijatelja koji s njom ostaje neko vrijeme, dok se ne pruži povoljnija prilika nekog trećeg... Tako društvena zajednica često preuzima ulogu oca i vodi brigu o svemu. Djeca sve više dolaze do uvjerenja da ono što im daje nutarnju ravnotežu i mir nije obitelj nego društvo. Ono se brine za zdravlje, radno mjesto (ako ga dobije), penziju, stan i zabavu, za sve!

I Apokalipsa govori o zmaju koji progona ženu i želi joj dijete proždrijeti (Otkr 12,3). Slika je to Marije Majke Božje, ali i svake žene, ne samo kršćanske. Marijinu biću, kao i biću svake žene, pripadaju ove tri dragocjene vrijednosti: djevičanstvo, materinstvo i brak. O tim vrijednostima Biblija govori kao o najvećim vrijednostima žene. I uvijek će te vrijednosti ostati kao najdragocjenije, jer jedino kroz njih i po njima žena se najbolje potvrđuje, dokazuje i usrećuje.

Antun Miloš, Žednik

"USPJEŠAN BRAK ZAHTIJEVA ZAJUBIJAVANJE VIŠE PUTA, ALI U ISTU OSOBU!"

(Iv.K)

POHVALA MAJKI KOCI

U čovjekovom životu važno mjesto ima riječ - hvala! Drago nam je kad smo pohvaljeni za dobro djelo, dobru ocjenu, za ustrajnost u dobru... Ljudi primaju pohvale za književno djelo, za napredak u znanosti, za borbu protiv bolesti. Postoji i jedno glasovito djelo Erazma Roterdamskog iz XVI. stoljeća koje nosi naslov: "Pohvala ludosti". I u takvoj čudnovatoj pohvali ima puno za pouku.

Nije mi pohvala strana u životu. Ponekad sam je primao, a češće sam je znao izreći. U ovom razmišljanju želim izreći pohvalu - svojoj majki (baki) Koci. Dvanaesta godina kako je prešla u nebeska prostranstva, ali je često u mojim mislima.

Kakva je bila moja majka i zašto je hvaliti? Hvalim je zbog vedrine i nade koju je nosila u sebi. Ostala je bez nane u ranom djetinjstvu. Bačo je našao udovicu s djetetom. Uz moju baku u brak je doveo još dvoje djece. Stekli su kasnije još djece. U šali su govorili: "Moji, tvoji i naši". Majka Koca je svu svoju braću poštivala i voljela. Sjećam se kako su rado dolazili u majkinu i didinu kuću. Koliko je bilo srdačnosti i radosti pri susretima... A danas? I rođeni se ne rode. I oni najbliži zasmetaju jedni drugima.

Majka Koca je bila vrijedna i marljiva žena. Zнала je didi kazati u sezoni poslova: "Kiša se ne čeka kod kuće već na njivi."

Hranu je spremala s ljubavlju. Vjerojatno nikad više neću jesti tako uzlivanje kako je ona spremala. Ne mogu se zaboraviti "katane" u majkinoj sobi u zimskim večerima. Kada bi unuci htjeli još - uzimala je svijeću i išla po pekmez od crnih šljiv ili komad slanine.

Imala je razumijevanje za naše nestašluke. Svakom problemu, osobi prilazila je s one ljepše strane. Nervozne i ljute je poticala na strpljivost.

Majka Koca je posjedovala i hrabrost. Pod stare dane dva puta je dala operirati oči. Željela je bolje vidjeti. Željela je vidjeti svoga unuka na oltaru...

Ivan Evanđelista nam svjedoči kako o Isusu puno toga nije zapisano. O mnogo čemu možemo razmišljati i nagađati. Razmišljam - kakav je bio Isusov odnos prema sv. Ani i Joakimu? Sigurno mu nije bila strana ljubav i pažnja majke (bake) i dide. Možda se i on sjećao neke majkine hrane iz djetinstva, ljubavlju začinjene...

U moju osobnost majka Koca je puno ugradila svojim životom i molitvom. Hvala joj za to! Neka joj i ovaj skromni člančić bude zahvala.

Moja molitva za današnje majke (bake) je da ne dignu ruke od svojih unuka i unučića. Možda će jednom i njima netko pisati pohvalu i s ljubavlju ih se sjećati...

Lazar Novaković

posljednja vijest

Subotica

PROSLAVLJEN DAN OPĆINE

U nedjelju 1.09. svečanom sjednicom SO Subotica proslavljen je Dan općine. Tom prigodom po prvi put su uručena priznanja PRO URBE, koja se dodjeljuju osobama za doprinos na polju kulture, sporta, privrede i dr. a od općeg je značaja za ovaj grad i njegove građane. Priznanja su dobili: Rita Kinka - pijanistica, Lazar Merković - književnik i publicista, Bela Duranci - povjesničar umjetnosti, Zoran Kalinić - sportaš, i Gabriela Égető - dirigent. Isto tako, uručeno je i priznanje "počasni građanin" dr. Vasi Isakovu i Lászlu Patakiju.

Mnogo štovano uredništvo!

Prije svega da vam se zahvalim što ste omogućili svim ljudima dobre volje da mogu čitati tako lijep i bogat list "Zvonik".

Redovno ga kupujem u katedrali u Novom Sadu. I ja i moja supruga, djeca i vjernici smo prezadovoljni. Molim se dragom Bogu da blagoslovi uredništvo i suradnike u ovim teškim vremenima da naš, za sada jedini list izlazi i duhovno hrani nas Hrvate malobrojne u Vojvodini.

Dakle, nastavite samo s ovim naporom i radom.

Bog blagoslovio vaš rad!

Vaš ponizni brat u Kristu!

Željko Madi, Hrvatsko (staro) katolički pastoral asistent, zastupnik u SRJ.

*****

Drago Uredništvo!

Na kraju svakog mjeseca listam i čitam vaš katolički list "Zvonik", koji me uvijek oraspoloži i podsjeti na tako drage i veoma marljive Subotičane, a pogotovo Kerčane!

Vaš List je, od njegovog osnutka, sve više napredovao pa se nadam da će i ubuduće, jedino zamjeram to što uvijek dosta kasni kada dolazi ovdje u Zagreb. No, nemojte zato da se uznemirujete jer, ipak je najvažnije da ga uvijek ima. Želim da i dalje nastavite kako ste i započeli - marljivo!

Evo, šaljem vam svoju popunjenu anketu ali, naravno, sa zakašnjenjem i s opravdanim razlogom - Zvonik sam dobila tek danas. Iako sa zakašnjenjem, nadam se da će vam moja anketa makar malo pomoći da poboljšate List.

Unaprijed zahvalna i puna nade da će ovo pismo stići do vas

Vaša vjerna čitateljica

Danijela Ivanović, Zagreb

*****

Štovani uredniče, cijenjeno Uredništvo ZVONIKA.

To je vaš, a i naš "Zvonik" - omiljeni list nas vjernika. Ovaj vaš, a i naš, Zvonik je pun topline i ljubavi. Uči nas kako se voli Bog i ljubi Crkva kojoj pripadamo!

Bog neka vam bude na pomoći i neka vas blagoslovi u Vašem radu.

Dostavljam jednu vijest iz Futoga i jednu svoju pjesmu u spomen našem pokojnom župniku Franji. A šaljem i prilog od sto dinara kao skromni dar našen "Zvoniku".

Bosiljko Kostić,
Veterinik - župa Srca Isusova, Futog

ČITAJTE U SLJEDEĆEM BROJU

- Kolaudacija obnovljenih katedralnih orgulja
- Proštenje na Hrvatskom Majuru - opet pod kišobranima
- HKC "Bunjevačko kolo" priredilo prijem za studente i diplomce
- Kreposti naših predaka: ISTINA

PREPORUČAMO U VAŠE MOLITVE
MAJKU TEREZIJU
KOJA JE TEŠKO BOLESNA

Subotica-Isvovo Uskrsnuće

- **nedjelja, 8.09.:**
  - u 16,45:**
BLAGOSLOV NOVE VJERONAČNE DVORANE
(Gajeva 2)
  - u 17,00:**
BISKUPSKA KONCELEBRIRANA SV. MISA
(predvodi mons. Ivan Péntzes)

Selenča

**ŽALOSNA GOSPA POZIVA
DA UTJEŠI I POUČI**

- **Subota, 14.09.:**
  - u 18 sati:**
Pobožnost Križnog puta na obnovljenoj Kalvariji
  - u 19 sati:**
Euharistijsko slavlje u župnoj crkvi
  - u 20 sati:**
Klanjanje pred Oltarskim sakramentom za duhovna zvanja
- **Nedjelja, 15.09.:**
  - u 7 sati:**
Euharistijsko slavlje na slovačkom jeziku
  - u 8 sati:**
Euharistijsko slavlje na njemačkom jeziku (predvodi preč. g. Jakob Pfeifer, župnik - Odžaci)
  - u 9 sati:**
Euharistijsko slavlje na mađarskom jeziku (predvodi i propovijeda g. Tomaš Karol Bartal, opat Zajednice Reda premonstrata u Jasovu)
  - u 10 sati:**
Euharistijsko slavlje na hrvatskom jeziku (predvodi i propovijeda preč. g. Andrija Kopilović, župnik župe Marije Majke Crkve u Subotici)
  - u 11 sati:**
Euharistijsko slavlje na slovačkom jeziku (predvodi mons. Ivan Péntzes, biskup subotički)
  - u 16 sati:**
Euharistijsko slavlje po istočno-slavenskom obredu (predvodi preč. g. Roman Miz, grkokatolički župnik u Novom Sadu)

Subotica-Kalvarija

PROSLAVA ŽALOSNE GOSPE

- **Nedjelja, 15.09.**
  - u 15 sati:**
KLANJANJE (zadovoljština za grijeh psovke) - u kapelici (hrvatski)
  - u 16 sati:**
BISKUPSKA KONCELEBRIRANA SVETA MISA - iza kapelice - (hrvatski/mađarski)
  - u 17 sati:**
KLANJANJE (zadovoljština za grijeh psovke) - u kapelici (mađarski)

**JUBILEJ CRKVE
SV. ROKA U SUBOTICI**

Subota, 14.09.:

- u 9 sati:
**BLAGOSLOV I OTVARANJE
BUNJEVAČKO-ŠOKAČKE KNJIŽNICE
"IVAN KUJUNDŽIĆ"**
  - u 9,30 sati:
**OTVARANJE PRIGODNE IZLOŽBE
O IVANU KUJUNDŽIĆU**
  - u 10 sati:
**ZNANSTVENI SKUP
O IVANU KUJUNDŽIĆU**
- 18,19 i 20.09.**
- u 18,30 sati:
**TRODNEVNICA - DUHOVNA PRIPRAVA
ZA CENTRALNU PROSLAVU**

Subota, 21.09.

- u 19 sati:
**SVEČANA AKADEMIJA
U ČAST JUBILEJA**

Nedjelja, 22.09.

- u 17 sati:
**EUHARISTIJSKO SLAVLJE
CENTRALNA PROSLAVA JUBILEJA**

Predvodi: VINKO kardinal PULJIĆ iz Sarajeva u zajedništvu s mons. dr. FRANCOM PERKOM, nadbiskupom-metropolitom iz Beograda, mons. HUZSVÁR LÁSZLÓM, biskupom zrenjaninskim i našim biskupom mons. IVANOM PÉNTZES.

EVO SAD JE VRIJEME MILOŠNO

**SUSRETI BRAČNIH PAROVA
U ŽUPI SV. ROKA U SUBOTICI**

Obavještavamo bračne parove da se susret u mjesecu rujnu neće održati radi pripreve za Centralnu proslavu jubileja 100. obljetnice crkve. Od mjeseca listopada susreti će se održavati redovito trećeg petka u mjesecu s početkom u 20 sati.

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/24-740. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Cecilija Milanković - vinjete; Josip Anišić, Stjepan Beretić, Stipan Bošnjak, Marko Forgić, Bela Gabrić, Josip Ivanković, Vesna Ivanković, Andrija Kopilović, o. Marijan Kovačević, Grgo Kujundžić, Antun Miloš, Josip Pekanović, Ivan Piuković, Blaženka Piuković i Branko Vaci. Tiraž 2500. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmara Majera 10, Subotica, Tel: 024/51-202.